

VIENYBE LIETUVNIKŲ

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 27.

Plymouth, Pa., d. 2 Liepos (July) 1902 m.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XVII.

Rasiant apie permainymą adreso būtina reikia atsiųsti ir senąjį adresą. Dėl norinčių pamatyti mūsų laikraštį siunčiame vieną numerį dykai. Prenumerata turi būti išvirszaus apmokėta.

THE WEEKLY

„Vienybe Lietuvnikų“

APPEARING EVERY WEDNESDAY

The only Lithuanian "NEWSPAPER" in PLYMOUTH, PA. Represents the interest of more than 300,000 Lithuanians in the United States. Subscription only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE \$0.25
ONE INCH ONCE \$1.00
ONE INCH, ONE YEAR \$10.00
all communications must be addressed

J. J. Pauksztis & CO., Plymouth, Pa.,
The Printing Office of „Vienybe Lietuvnikų“ executes the cheapest, promptest and most correct printing in lithuanian language:

Job Printing in all modern languages.

„Vienybe Lietuvnikų“

Iszeina kožną Seredą, Plymouth

KAS TUOJA.

ANT METŲ AMERIKOJE.... \$2,00
Į UZMARĖ..... \$3,00

APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų \$10,00
Viena eilutė smulkiom raidėms 25c.
Už colį vieną sykį garsinant \$1,00
Pajieszkėjimai: už vieną sykį 50c
Du sykius garsinant 75c
Tris sykius (už vieną dolerį) \$1,00

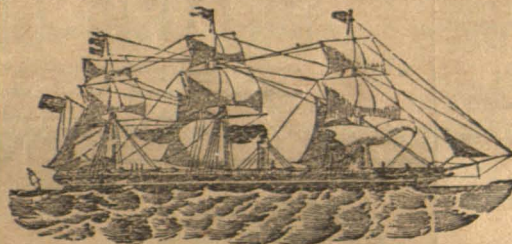
Pingal kitatp nesisinčia, kaip tik per MONEY ORDER, na registravotose gramatoose ant szito antraszo:

J. J. Pauksztis & CO.

224 East Main Str.,
Plymouth, Pa.

Dudas ir Romanauskas!

Nauja Lietuviška Karziama N. W. Cor. S. 2nd ir Carpenter str. Philadelphia Pa. Užlaikom ko puikiausius garimus, szalta Alij. Dektine, Vyna, ir Havanaos cigarus, prietam yra visoki uzkanđiai ant stalo per visa diena. Kiekvienas nedidelis randa oia xirdines priemima to-

Neikite pas svetimą, bet pas **V. G. Sava** „Saloon“ 13 S. Canal street, WILKES-BARRE, PA. Puiki degtinė ir alus! kviečiam lietuvius.

Czia gausi pigianelas latvakortes ir pigiai nusiųsi pinigus į visas svieto dalis.

Garsingas akuszieris

ir Specialistas

moterų ir vaikų ligose,

DR. S. E. FEINBERG,

pagarsėjęs jau nuo 15 metų mūsų mieste, nuo 1 Liepos maino savo vietą.

Szimtų-szimtai ligonių atras jo namuose, tamtyčia įtaisytoje laboratorijoje.

437 Adams Ave.

Vine st. kertė,

prieszais vok'szkąją bazyznią, kap ir visada, tikrą rodą ir pagelbą.

DR. FEINBERG YPATINGAI

.....GYDO.....

Ausų, nosies ir akių ligas,

Vaikų ligas,

Teipgi moterų negales,

ypacz prigulinczias prie akuszierijos (gimdyvių negales).

Isztyrinėja akis tiems, kurie reikalauja akinu (akulioriu).

Galima užtikti jį jo ofise kasdien nuo 10 val: isz ryto, paskui nuo 1 iki 3 val. popiet ir nuo 7 val. vakare.

Kas negalėtų pats atsilankyti pas jį, tegul apraszo savo nedagalėjimus, o gaus ant tų pėdų tikrą rodą.

Dr. S. E. Feinberg,
437 Adams Ave., Scranton, Pa.

Pas dr. Feinberg'ą yra abu telefonu, kuriais galima pakviesti jį pas ligonius isz kiekvienos vietos.

Didele krautuve

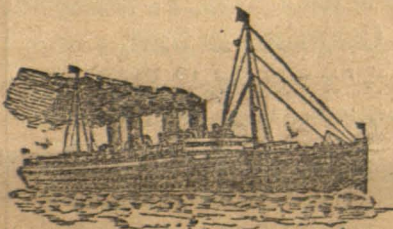
IR KARZIAMA

Kas nori gero tavo'o gauti ir skanaus gėrymo ragaut', tegul atsilanko pas **Joną Žukaucką**

Telefonas 359 - 2 S. S.

P. V. Obiecunas,

1118 Carson str. S. S. PITTSBURG, PA.

Parduodu Latvakorte ant visokių linijų irsiuncziu pinigų į visas dalis svieto. Doviernastis (pavėdimus rasztu) atlikimui reikalių su Maskolijos valdzia. Iezmainau visokius pinigus ont amerikonzskų ir t. t. Darau apsergėjimus nuo ugnies (Fire Insurance) ant visokių daiktų. Jeigu kurį atkeliauvę užlaikytų kaestegarnėje, tegul eszaukiasi prie mane, o az jį iszliuosuosiu. Lietuviai krepkitės pas savo tautietį, o bz'ite užganėdinti.

RECEPTAI.

Kožnoi geroi aptiekoje gaus gerą-tikrą gyduoles, jeigu tarėsi gerą receptą. Mes parduosime receptus gydymui visokių ligų ir kitokius, parazytus geriančių daktary sviete. Parazyk aiszklai tikrą vordą ligos anglezkoj arba lotyniszkoj kalboje, rezsta raszyk lietuviškai: kiek turi metų ligonis, vyras ar moterie? su tuom rasztu atsisek mums vieną dolerį, o apturėsi receptą. Norėdams apie ką pasiklausti, atsisek marę už 2c. dėl atakymo.

Adrisuok sziteip:

GLOBE FORMULA CO.
Detroit Mich., U. S. A.

Daugiau kaip 30 metus iszmgintasi **Dr. RICHTER** wisam swietui zinomas **„ANKER“** (Inkarinis) **PAIN EXPELLER.** yra geriausia gyduole nuo **Rheumatizmo, Neuralgijos, Sausgelos, Strenu Skaudejimo ir tt.** ir wisokiu **Rheumatizku skaudejimu.** uz 25c. ir 50c. pas wisus aptiekorius arba pas **F. A. Richter & Co.,** 215 Pearl Street, New York.

Mėsinyozia
Gabrio J. Miliaus,

Užlaiko kasdien szviežią mėsą, kiaulieną, verszianą, jautieną, avinczianą, kumpiai szvieži rukyti, deszrų visokiu galima gauti dideliam pasirinkime.

teiposgi užlaikau miltu, cukriaus, kavos, arbatos, žuvų, silkių, surio ir visko kas tikt yra reikalinga žmogui dėl maisto ir už p'gesrę prekę neikain pas kitus visi pas **G. J. Miliu,** 220 E. Main Street, PLYMOUTH, PA.

Teleponas 352 Plymouth.

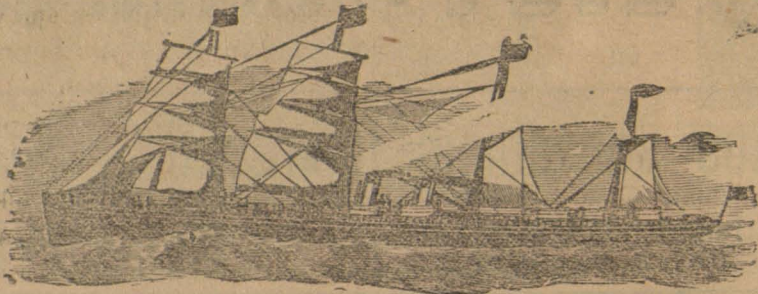
Daktarka.
Johanna Želviene.

Vienintėlė lietuviszka daktarka gydo visokias ligas. Offisas ir gyvenimas: ant kampo Centre Ave. ir Church ulyczių. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
nū 12 iki 1 po piet,
stidarytas { nū 6 iki 8 vakaro.

Priima į savo namus ant tamtikro laiko gimdyves (moteris palage) ir su-

Max Kobre
Litewski i Polski BANK
 40 Canal Str.,—142 Division Str., New York
 Filija 81 Grand st. Brooklyn, N. Y.

Prieteliai! dudu jums zinia, kad mes pardudam Szifkortes ant visy greiciausy laivy uz pigiausia preke. Esu uztvirtintu agentu ant liniju, North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Lino Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Nitherlands Lines Roterdamo. Siuncziam pinigus, kurius jasy prieteliai gauna i 15 dieny. Musy kantoroje galite susiszekoti lietuvizkai ir lenkiskai. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 52 metus su koznu apsirojome teisingai. Teiposgi pardudame tikietus ant visy gelezinkeliy Amerikoje ir Europoje.

Duodam zinoti kad mes priimam pinigus i deposite bankos ir mokam po 3 1/2 procentus ant mety. Procenta tik ta mokam nuo 50 doleriy ir viszaus, ale kad buva padeti ne maziau kaip 6 menesius. Padeti ir iszimti gali kozna diena nuo 9 ryto iki 2 po piety, ir nuo 4 iki 8 val. vakare.

Boston Shoe Store
 26 E. Main st. PLYMOUTH, PA.

Mes katik gavome szviezty pavasarinu czevryky vyrisky, moterisky ir valky, visi yra duni jos darbo, parduodame uz visai pigy preke. Teiposgi czevrykus dirbame ir ant apstelevimo. Ateik ir pamogink, o busi uzganedintas.

Pirmutine lietuvizka karczema
Czapliko ir Orlinsko,

117, 119 ir 121 A. str., SO. BOSTON, MASS.
 Uz'atkome geriausia alu, degtine ir cigarus, ir teipgi suteikiame draugiska roda visokiuose reikaluose.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuve tapo
 Apdovanota

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkos Parodos uz rupestinga, teisinga ir artistiska iszdirbima.

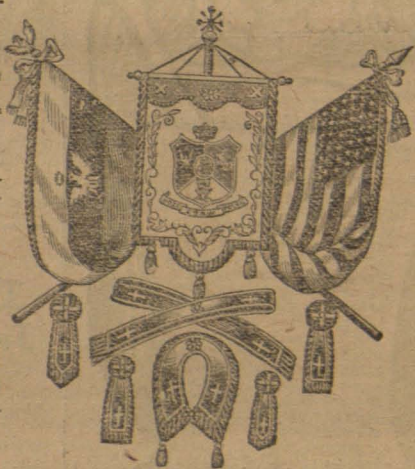

**KARUNŲ, SZARPŲ,
 KUKARDŲ, ROZETŲ,
 BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.**

Turiu uz garbę apreikszi gudotiniems Kunigams ir gudojin. Draugystems, kad asz dirbu visus augszcziaus paminetus daigtus Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei, nes per 30 mety szelidama iszdirbimais igijau geriause praktiky ir del to galiu wisky padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuvizskas **BRAVORAS** Suvienytose Valstijose Sziaurine Amerikos, kuriame iszdirba geriause **ALU PORTERU** ir **ELIU**.

Nes yra daromas isz grynų javy ir geriausy apfiniy, norint ir geriant truputy uzsilinksmi bet galvos neskauda, nes jame nera jokiy primaiszyty kvarby ne prozky.

Todelgi perkantieje ir pardavejai (karcziamykai) visadcs reikalaukite Lietuvizsko

alus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszeipsite savo Vientauczius lietuvius.

**POLISH--LITHUANIAN
 BREWING CO.**
 DANVILLE, PENN., A.

Office: 313 Bedford Ave. Broadway & South 8th st.

Geriause gydole ant sudrutinimo ir atanginimo plauku.

Sulaiko slinkima plauky trumpam laikia vietoj szpuolusy atauga nauji plaukai; praszalina visoky neezista sistema kaip tai: pleiskanas, dedervines, niezus papuokus ir stabdo galvos skaudėjima. Jeigu uztemijote savo plauky slinkima, umai atsizaukitia o gazytai pagelba ant sulaikymo trumpam laikia. Kurie vartojo ant savo galvy plyky ir persitikrino, kad uzle plaukai ir paliudyjima duoda i visy "Publika".

[Temykite: kad szy gyduoliy negalima gaut kitur, tik isz mus firmes siuncziam.]

Norinti gauti visy rodą, apraszky padėjima savo plauky: kokia piezastis yra. Rodą ir visas informacijas gausite dykai Adresuokit visad sziteip:

J. M. BRUNDZA, Chemist.
 NEW YORK & BROOKLYN.

Paveikslas Dr. V. Kudirkos.

Didumo — 19 coliy plozio, 24 coliy augszczio, ant puikios popieres, su prisiuntimu 30 ct. Gaunamas „Vienybės“ redakcijoj.

Szitas paveikslas tojo musy uzitarnavusio tautiechio privalo rastisi kiekvieno lietuvio namuose kaipo papuoszimas ir atminimas, kad tasai tautietis per visy savo gyvenima truse ant naudos savo tautiechiy ir tēvynes.

Apszvieta ir Mokslas už pigiause preke.

Biblija arba Rasztas Szventas Seno ir Naujo Testamento, vokiszkas drukas, puikiame apdare \$5.00
 Naujas Testamentas, lietuvizskas drukas, puikiame apdare \$1.00
 Budas Doro Pasilinksmimo Laisvose Velandose \$1.00
 Lietuvizskas laikrasztis, nedeli nis, ant pusės meto \$1.00
 Kaip matote, viskas sykiu kasztuoja \$8.00, bet dabartės atiduodu tą visy draugia kaip yra augszcziaus minėta, tiktai uz \$5.00. Skyrium neparduodu nieko isz szito suraszio, kaip tiktai keturis dalykus draugia.

PASARGA: Laikrasztis ant pusės meto duodu viena isz szitu triju: 1 Vienybę Lietuvnkę, 2Lietuva Koznas pirkėjas szios mano ofertoes, turi teisy pasiekti sau viena isz augszcziaus minėtu laikraszcziy ir sykiu su stelioku tur daneszt man laikraszczio vardą.

Kas nenori arba negali atsisti pilnos sumos pinigų t. y. \$5.00 sykiu su steliuku, tas tegul stunczia \$1.00, bet nemezians, o kitus \$4.00 damokės ant expresso prifmdamas pirkinį. O jeigu kas neiszeitenka iszduoti \$5.00 ant karto, tas tegul susideda su draugu per pure, o abudu dziaugis pasi naudoje isz szite s mato ofertoes.

Lietuviai, nandokitės isz szitos teip ganštos progos, nes szia oferta padariau tiktai vien delei jusy labo ir tiktai at trumpo laiko.

Pinigus reikia siusti per Money Order, arba registravotai gramatai. Adresuokite sziteip: **M. Mockus, Bx 54, Detroit, Mich.**

„Vienybės“ redakcija telephonas (PEOPLE'S telephone) 7145.

PERŽVALGA.

— Daktaras *Rokas Szliupas*, ilgai persekiotas už tautiškus darbus, susilaukė jau carizsko s. d. administratyviszku būdu paskirtas jam išstrėmimas ant vienerių metų į Vladivostoką (Pri-amuro valdyboje). Tokiu būdu, išguitis bus atskirtas nuo savo gimtinės visu Rusijos plociu ir visa, kaip ji plati, Siberija; nuo Kauno iki Vladivostoko 10,300 verstų (1,470 mylių). Iš visko pažimčia šėtoniszkas valdzios pasalumas: išstremia „prasikaltėję“ tik ant vienerių metų, bet tycia į tokią tolymą vietą, kur vien nukeliauti, o paskui parkeliauti (plaukiant garlaviu iš Odessos apsukuo Aziją) užima beveik pusę metų laiko. Tokiuose atsitikimuose, jei pats nubaustasis neturi savo isztekliaus žygiui į pat paskirtą vietą, tai jį varo „etapais“, kaip areštantą.

— Laikrasztis „Kraj“ paduoda žinias apie Kauno gub. yra 900 dvarų, turinčių nuo 400 iki 1000 margų lauko, o 600 dvarų, kurių plotis pereina 1000 margų. Tie dvarponiai yra toki apsilėdėliai, jog tik 343 priguli į „Ukiszką bendrovę“.

— Panevėžij, 25 gegužio, prasidėjo ukininkystės paroda. Puikiausias jos skyrius — tai galvijai; ne kuo labai nusilenkia prieš jį ir arklių skyrius.

— Buvęs Kujavų-Kalisziaus diecezijos vyskupas Aleks. Beresnevyczius numirė 4 birželio szių metų; velionis yra lietuvis, gimęs Szvelniuose, Sziaulių pavieta, 1823 m.; iszėjęs į kunigus, velionis buvo nuo 1860 iki 1865 m. rektorium dvasiszkos akademijos Petropileje; paskui tulą laiką valdė Žemaiczų vyskupystę; 1883 m. jis paskirtas vyskupu į Kujavų-Kalisziaus dieceziją; pats neseniai atsisakė nuo vyskupystės.

— Arkivyskupą Vlad. Za-

leskj, lietuvi isz Kauno gub., popiezius skyrė už apasztaliszką delegatą į Kanadą, bet mgr Zaleskis nepriėmė tos vietos: galima spėti, jog jo malonėta buvo patekti už apasztaliszką delegatą į Washingtoną, o ne į Kanadą.

— Korespondencijoje isz Brockton, Mass., paminėta, jog kun. Plauszynaitis, persergėdamas žmones prieš „Vienybę“, gale pamokslo iszsita rėš, buk „toji gazieta atitraukia nuo tikėjimo, iszbiaurina kunigus, vyskopus, popiezius“. Isz kitur buvo matyt, jog pagal kun. Plauszynaiczio žodžių, „Vienybė“ nepripažįstanti valdzios, kuri „nuo Dievo paeina“.

Kun. Plauszynaitis, regima, turi ant mislies P. Medekszos pieszinį „Kunigija ir svietiszka valdzia“. Tas straipsnis visame paremtas ant faktų, ant citatų su nurodytais szaltiniais ir ant neabejotino paėjimo isztraukų. Jei tas klausymas kun. P. sziokiu ar tokiu būdu apeina, jis teiks isz parodyti, kur tę raszta neteisybė. „Vienybė“ paveda placzią vietą ir kritikai, ir polemikai.

Pavelys kun. P. pastatyti dvejetą trumpų klausimų.

Isztisa Rusija sziose dienose stena ir vaioja, — tę dusgia kulkos, szvytruoja kancziukai, žvanga geleziniai pancziiai; valdzia uzleidžia brolių ant brolio, sunų ant tėvo; akli saldota ir nuožmi kazokai szauodo žmones, plaka juos, musza ir spardo. Lietuvoje dedasi ta pati. Tą daro caras. Ar jis Dievo pastatytas?

Dievo duotoji caro valdzia iszstrėme isz Vilniaus vyskupą St. Zvieravyczią už tai, kad tas isakė savo avims: „kas gimė kataliku — tegul ir mirszta kataliku“....

Protestantiszkas Vokietijos kaizeris plaka nekaltus kudičius už tai, kad jie trokszta motinos kalboje ir katalikų budu poteriauti; jis kankina

jų gimdytojus, atėjusius gelbėti savo mažutėlius.... Ar jis Dievo pastatytas?

Tuotarpu popiezius viszai dėkavojo kaizerini už tai, jog „vokiszkoje ciesaorystėje dar turi virzų tokia drausmė ir tvarka“ (autentiszki popieziiaus žodžiai, atkartoti paties kaizerio ne seniaus, kaip 19 birželio szių metų, mieste Aachen, ir paduoti teip, kaip juos pagarsino „Associated Press“).

Po teip garsingų skerdynių Kraziuose, popiezius iszleido encikliką, kurioje teisingo caro valdzia ir liepė jos klausyti, o krazičius apkaltino už tai, kad jie be reikalo lingo pokazokų kancziukais, norėdami apginti Dievo bažnycią. Tokia buvo tikra enciklikos prasmė.

Tegul kun. Plauszynaitis darodys, jog szituose atsitikimuose popiezius, caras ir kaizeris elgėsi „szventai“, jog *to kia* valdzia „nuo Dievo paeina“, tegul iszteisina tuos jų darbus: tada mes pripažisime savo klaidą ir kalte; tada pavesime savę kun. Plauszynaiczio sudui.

Galop, pastatysim dar mažą klausimą: kodėl smulkus prakaltimai visada susilaukia nubaudimo, kad tuotarpu stambus praszėngimai prieš žmoniją tankiausiai garbinami ir randa nepraszytus teisintojus — ir kame? Ar tai yra „pritraukimas“ prie tikėjimo?

Isz Lietuvos.

Isz Gargždų. Telszių pav., ant Prusų rubeziiaus. Į visą szią aprubį Gargzdiszkiei teisingai yra pagarbinti, kaipo girtuokliai, donoscziikai ir tamsuoliai. Prusinę ir monopolinę srebria, it putrą versziai, teip jog ir aplinkiniai godų degtinės gėrimą „gargzdiszkiu“ vadina, o didzią taurę — „gargzdiszka“. Kas tai yra blaivybė, jie nežino. Niekur

gal nėra tiek donoscziikų, kaip czia: tik isztark ką nors per pusę lupų, o beregint koks nors gargzdiszkis, it szuvis, nuszau prie žandaro. Tamsybė czia neiszpasakyta: prie Pirmos Komunijos vedami vaikai dar knygos tankiai nėra matę, o tarp užaugusiųjų daug yra tokių, kuriems nė nepasisapnavo, jog apart maldaknygių gali buti dar ir kito skaitymo knygelės, nors patys gargzdiszkiei didzius knygų bakius isz užrubežio pernesza į tolesnęją Lietuvą. — Man regis, jog gargzdiszkiei neveikiai susipras savo apgriuvusius kapus aptverti, kad žydu ožkos netryptų, ir bažnycią neveikiai pradės puoszti. Žinoma, ir po gargzdiszkius yra labai padorių žmonių, bet jų nedaug.

Vienog, bažnycioje ražančių, karunką ir kitas giesmes ėmė jau apigeriai giedoti, tik Suplikacijose tebėra daug lenkiszkių žodžių, o adynas senis dudorius iksziol tebebirbina lenkiszkiei: mat, ponei baronienei teip tinką, nors ji, kaip gyva, dar niekuomet adynų laike nėra į bažnycią pribuvusi! Pernai ant Dievo Kuno per procesiją dvi giesmi giedojo lenkiszkas, o kiti dvi jau lietuviszkas. Veisdėsime, ar ir sziuomet teipat maitosis, o gal jau ir viską giedos lietuviszkai. Tas prigulės nuo klebono. *Notrinė.*

Isz Raseinių. Musų bažnycioje lenkiszki giedojimai jau su didziu vargu beuzlaikomi. Tankiai prieš lenkiszkas suplikacijas zakristijonas, barsdą iszputęs, gauna po bažnycią palakstyti, jieszkodamas giedoriaus, kurs galėtų „Swięty Bože“ pagiedoti. Nesykį atsitinka, jog ant procesijos prieš sumą, kunigui užgiedojus „Bože, dobroci“, prisieina gerą galą tylomis apeiti, pakolkas — nors pradrišęs neužgiedos tą paczią giesmę lietuviszkai.

Tuokart pradeda užti ir visa bažnyčia. Pacziam klebonui priesz procesiją lenkiskai užgiedojus, niekas neatitarė, tai klebonas ir ant procesijos tą sykį neėjo. Dabar, vietoje giedojimo, per procesiją vargonai už lenkus užia, bet žemaiciai vis-gi negauna savaip užgiedoti. Tas viskas lyg tarytum liudyja mums, jog turėtų duoti mums kada-nors viską žemaitiskai giedoti, kadangi lenkai savaip giedoti atsisako. Bet kaip te-linkui bus, „Tėvynės Sargui“ praneszime. *Raseinių Magdė.*

Isz Gargždų. Į mūsų miestelį apie 10 vasario atsibeldė isz Kražių ir apsigyveno pas Liaudanskį boba, viską žinanti, spėliojanti paslapčiausius dalykus ir žavėtoja. Isz tiesų gi, yra tai paprasta girtuoklė ir apgaudinėtoja kvailių. Matyt, žinojo, apie tamsumą mūsų parapijos. Ir neapsiriko. Isz sykio pragarsėjo. Szimtas Gargždiečių kasdien laukia apie butelį tos bobos ir negal prisimuszti visokių patarimų iszgirsti. Pinigai plaukia, o boba sav drožia ir juokiasi isz mulkių. Klebonas net bažnyčioje perspėjo, kad nelankyti tos bobos ir grumojo nedavimu iszriszimo, bet daugis neklauso. Sunku, žinoma, pertikrinti žmones tamsius, pilnus prietarų ir be jokios tikėjimiskos apszvietos. Treczia dalis Gargždiszkių jug nemo-ka literos, o ir turintieji maldaknyges vos sužleberioja 3 litanijas. Apart to, visuomenė jokių daugiau knygų ne skaito, nes velyja už atlieka-muosius pinigus geriaus sznapso ir tabokos nusipirkt, nekaip knygą, nors jas panosėje turi ir kitiems gabena. Dėlko-gi policija nepraszalina tos suve-džiotojos bobos? Kad ta boba dalintų tamsuoliams žemaitiskas knygas ir mokintų katekizmo, žinoma, tuojau suim-tų. Apgaudinėjimas-gi, — tai ne žemaitiskos literos: niczia-

ho politiczeskaho! Praszant klebonui, policija buvo pa-ėmus ir vėl ant rytojaus iszlei-do. *Gargždiszkis.*

Isz Plungės. Maskoliai persekioja žemaitiskas knygas ir laikraszczius, o mūsų žmonės baigia žuti per savo tamsumą ir tankiai darsileidžia baisiausių dalykų, lygiai bėdingų patiems ir vieszpatystei. Teip praėjusiam rudenyje laike Plungės prijomo komisija dėjo, kad Plungiszkiuose randa-si cziela isz 10 ypatų organizacija szundaktarių, deginanczių su vėtrijoliu ar stacziai badanczių už 2—300 rub. vaikinams ausis, kad paliktų nuo kariumenės. Prasadėjus bylai, pirmsėdis tos szaikos, Kantauczių vargamistra, pa-bugęs, iszdumė į Ameriką, o Plungės-gi 2 broliu Virkieczių, Mieszkauckį ir kitus policija buvo suėmus ir už pinigus, žinoma, vėl paleido. Pasirodė, kad nuo 10 metų tie szundaktariai darbuojasi ir kelis szimtus žaliukų vaikinų kureziais ant visados padarė. Ar gi ne baisi kvailystė mokėt 2—300 rublių už iszbadymą ausų? susigaudinus, kalėjimą ir dvejo-pą tarnystę kentėt, kad už tiek pinigų ir su sveikomis ausimis daktarai per prijomą rodžiai paleidžia (sako, isz vieno Plungės prijomo daktarai tuo-sykiu 10,000 rublių iszsivežę). Antra atvertus, man regisi, geriaus jau tarnauti, nekaip ausis ant visados pagadinti.

(Isz „T. S.“).

Konkursas

paraszymui D-ro Vinco Kudirkos (Kaps) biografijos.

1) Literatizskas „Tėvynės Mylėtojų Draugystės“ Komitetas garsina konkursą apraszymui Vinco Kudirkos gyvenimo ir darbų. Dalyvauti konkurse gali lietuviai ir ne lietuviai.

2) Laikas pristatymui to veikalos skiriamas iki 1 d. Sausio 1904 m. (ypatingam atsitikime rakas gali buti nutęstas).

3) Sprendimas apie veikalos vertę, pagal įstatus, priguli Literatizskam „T. M. D.“ komitetui, kuris pakvies į savo tarpą, atsitikus reikalui, ypatas su tamtikra kompetencija.

4) Nurodyti aiskią programą, kurios turėtų laikytis autorius, Literatizskas Komitetas iszranda nepraktizsku. Gana bus, isz jo pusės pasakius, jog tame dalyke reikėtų kuopla-cziausiai sunaudoti visą medegą, kuri kur-nors atsirastų V. Kudirkos biografijai.

5) Literatizskas Komitetas nepaskiria knygos arba rank-raszčio didumą (*maximum* ir *minimum*): tai prigulės nuo to, kaip bus gausi medega, o lygiu budu nuo metodas, kurią apsirinks autorius.

6) Autorius neturi varžyti savęs szios dienos reikalavimais arba ypatingais pažvilgiais: Vinco Kapsio biografija raszoma ir turi buti raszoma istorijai. Jei reikės, tulam laikui praslinkus, arba ir tuojau, isz-leisti tamtyczia populiariizską apraszymą to kiltadvasio vyro darbų ir gyvenimo, tai galima bus pasinaudoti isz kapitalizsko veikalos.

7) Jei raszancziam V. Kudirkos biografiją reikėtų surasti kokius-nors atminimus d-ro Kudirkos, kaip tai: paveikluose arba kitokiame pavidale, — tai Literatizskas Komitetas iszreiszkia tvirtą persitikrinimą, jog „T. M. D.“ nepasigailės ypatingai atlyginti už sujieszkojimą ir atitvėrimą tų dalykų. Szitas pažadėjimas lygiai dera tiems, kurie isz szalies pristatytų svarbesnę medegą Kudirkos biografijai.

8) Kiekvienas, kuris malonės stoti į konkursą — su tikru noru atlikti szitą darbą, — teiks isz prisiųsti savo apie tai atsiliepimą, adresuojant: „Dr. J. T. Želviene. 1 Church str.,

Plymouth, Pa., U. S. of A.“ Jei į tris mėnesius nuo dienos, kurioje „Varpas“ apgarsis szitą konkursą, nebus atsiųsti bent du toki atsiliepimai, tai Literatizskas Komitetas paves atlikimą darbo savo paskirtai ypatai, arba įnesz naujus tame dalyke perstatymus visų T. M. Draugystės sąnarių nubalsavimui.

9) Už rasztą, kuris bus pripazintas tikusiu iszleidimui (bet tik už vieną — iszrasztą geriausiu), paskirta honoraro szimtas dolerių Suvienytųjų valstijų pinigais. Tą rasztą, suprantama, paleis į svieta „Tėv. Myl. Dr.“ izdas.

10) Konkursininkai, abejotinam atsitikime, meldžiami užklausti Literatizsko Komiteto, iki nepabaigus veikalos.

Atsiszaukimas in visuomenę.

Vyriausio Suvienytųjų angliakasių Amerikoje komiteto Wilkes-Barre'ų distrikte. 20 birželio 1902 m.

Kasyklių darbininkai kietosios anglies apyrubėje, Pennsylvanijos valstijoje, iszėjo į straiką 12 geguzio (May) 1902 m., po bergždzių bandymų (kurie tęsėsi su virszum mėnesį): teisingu ir padoriu budu žmonizskai susitaikyti su milijonieriais — anglies baronais (carukais); tie nuolankus mėginimai, idant pareit į sutarimą ir susitaikymą, nuėjo ant nieko ir kitų jau nė pramanyti nebuvo galima: — tada darbininkai susitarė sustabdyti darbą, idant įgyti užtektiną pragyvenimui mokesį ir apturėti tokias darbo sąlygas, kurios butų žmonizskos ir ant kurių Amerikos valstiecziai ir gyventojai tikrai turi tiesą. Kiekvienas vyras, iszskiriant tik kasyklių perdėtinis, prisidėjo prie straikuojanczių; o kompanijos eina ant paskutinos, besistengdam spaversti straiką nieką: jos pasamdė gaujas apginkluotų sargų, neva apsaugoji-

mui savasties; jos siulo augš-
tą užmokestį žmonėms iš kitų
valstijos dalių, kad jie apimtų
nelabą darbą ant blogo strai-
kuojantienis darbininkams.
Kiekvienas žmogus, kuris szia-
me laike priima vietą bet-ko-
kioj kietosios anglies kompa-
nijoje, tuo pačiu stato savę
priešininku savo broliui; toks
parsidavėlis pavirsta į spangą
įrankį toms korporacijoms,
kad jos dar druziaus galėtų
suveržti tuos panczius, kuriems
apsunkiti milijonai prakaitau-
janczių szios szalies žmonių;
vietatiniai apsigynimo keliai
yra toki: visiems susivienyti ir
reikalauti savo tiesų ar per
liuosą sutarimą, ar per sutai-
kymo sudą ar per straikus.
Todėl, kaipo mylintieji ra-
mybę ir paklusnus įstatymams
žmonės, darbininkai szaukiasi
į kiekvieną žmogų: pasilikite,
kur gyvenat, ir neikit į kieto-
sios anglies apyrubę, iki ang-
liakasiai nebus iszkovoję da-
bartinį gincą ir laimėję sav
savo pasekėjams Dievo duotas
tiesas, kurias mylimosios mu-
sų szalies įstatymai pripažįsta
visiems žmonėms, nežiurint nė
į paėjimą, nė į tautystę, nė į
uodos varsą, nė į tikėjimą.

Wm. Carne, prezidentas.

Wm. H. Evans, sekretorius.

N.B. Kiti lietuviszki laik-
raszčiai praszomi atkartoti
szitą atsiszaukimą.

Didysis straikas.

Prasidėjo jau asztunta strai-
ko nedėlia, o darbininkai vis
laikosi tvirtai ir su linksma
vilczia laukia greito pergalėji-
mo. Nusiminimo, nė abejo-
nės tarp darbininkų visai ne-
matyt. Saugojasi jie ir nuo
bereikalingo kėlimo ermyde-
rių, — o tas darbininkų ramu-
nas varo kapitalistus į pasiu-
timą: pasamdė jie už brangius
pinigus su virszum tris tuk-
stanczius, visokių valkatų, pa-
darė jnos szerifo pagelbinin-
kais, davė ginklus ir ženklus,

szeria juos ir girdo, — o val-
katos negali įerzinti darbinin-
kų ir gana. Negalėdami nu-
varyti piktumo ant paczių dar-
bininkų, kapitalistai nors isz-
siplusta per savo laikraszezius
ant darbininkų vadovų. Pre-
zidentą J. Mitchell'į jie asa-
biszškai užgauna, kad jį pames
visi draugai, kad jis negaus
gero žodžio nė nuo darbi-
ninkų, nė nuo kapitalistų.
Kad žodžiai nieko nekasztuo-
ja, tai stambesnieji anglies ca-
rukai savo kalbose nuduoda
didelę tvirtybę. Teip, „Phi-
ladelphia & Reading Co" pre-
zidentas S. F. Baer pasakė:
„mes taikysimės su darbinin-
kais tik tada, kada jie bus su-
grįžę dirbti; kitokio kelio nėra“.

Kapitalistai į akis svietui
juokiasi, sakydami: „my
might — is my right“ (mano
galybė — mano teisybė). Vie-
nog, sziądien beveik aiszku,
jog kapitalo galybė, paremta
ant skriaudos ir isznaudojimo,
turės nusilenkti prieš darbo
teisybę ir darbininkų vienybę.
Įdant sudrutinti straiką, nu-
tarta suszaukti Nacionaliszką
kalnakasių konvenciją ant 17
Liepos, į Indianapolis, Ind.
Dabar straikuoja szitiek ang-
liakasių: Pensylvanijoje 147,
000, West Virginijoje 29,163,
Virginijoje 3631, Michigan'e
2300, — isz viso 182,094. Jei
ant konvencijos bus nuspresta
szaukti ir kitus darbininkus į
straiką (neszauks tik tų, kurie
turi padarę su kompanijomis
kontraktus), — tai prie strai-
kuojanczių prisidės: Mary-
land'e 5319, Colorado 7459,
Washington'e 3670, Montana
2376, Indianos teritorijoje 4525,
Arkansas'e 2800, New Mexico
2037, Texas 2844, Pennsylva-
nijoje 46,316 — isz viso 76,
336 darbininkai. Tada visas
straikuojanczių skaitlius isz-
nesztų 259,450.

Kitų distriktų darbininkai,
kur nėra straiiko, renka savo
noru pinigus, kad būtų kuo
suszelpti straikuojanczius.

Sztai 25 birželio į vyriausią
unijos Komitetą prisiuntė cze-
kį ant \$50,000, isz 12 distrik-
to Illinois valstijoje. Pirmiaus
jau buvo prisiųstos nemažos
sumos, o be abejonės tokia pa-
szelpa vis plauks, iki tės is-
straikas. Unijos kasoje, kaip
matyt isz virszininkų žodžių,
yra vienas milijonas dolerių.

Nebūtų dar pamato dyvytis
tokiam paszeliszkam kapita-
listų užsispyrimui prieš dar-
bininkus, jei jie, pakeldami mo-
kestį už darbą, prakisztų ką
nors, jei jiems sumažėtų už-
darbis. Vienog, teip niekad
nebuvo, nė nebus. Ana, 1900
m. jie buvo pakėlę darbinin-
kams mokestį ant deszimtos
dalies, bet už tai pakėlė ir
pardavinėjamos anglies prekę.
Ir kas pasirodė? Direktorius ge-
odeziszko biuro Washingtone,
p. Walcott, apskaitė, kad dar-
bininkams buvo pradėta moki-
ti daugiats už toną anglies 13
centų, o paczios kompanijos
pradėjo imti daugiau už par-
duotą toną 39 centus: kompa-
nijos, iszpildziusios darbinin-
kų reikalavimą, pradėjo pel-
nyti virszans po 26 centus ant
tonos. Mat, kompanijos lai-
kosi tokio szvento prisakymo:
„jei reik duoti Petru, tai
plėszk nuo Pauliaus“. Kad
pažiurai į paczių kompanijų
atskaitas, tai iszvysti tą patį:
kapitalistų pelnas auga, o dar-
bininkų uzdarbis eina men-
kyn, nes gyvenimas darbinin-
kui pabrango paskutiniuos
metuos beveik ant treczios da-
lies. Ir tėmyjantės į tą vis-
ką, rodosi, lyg iszpustpilviai
butų gavę nuo per didelio nu-
tukimo proto sumiszimą, nes
nesupranta aiszkių, kaip sau-
lė, dalykų.

Toliaus, reikia zinoti, kad
kompanijos atvirai laužo aisz-
kiaus Pensylvanijos įstatymus:
jei tą darytų nė milijonieriai,
kuriems viskas vergauja, tai
toki perzengtojai tiesų seniai
butų atsidadurę po kalėjimo rak-
tu.

Kompanijos, mat, turi char-
terius, iszimtus pagal 1837 m.
konstituciją; o kas buvo da-
pildyta 1873 m. specialiszškai
apie kasykles ir gelezinkelius,
— to jie visai nepripažįsta:
senosios tiesos, girdi, geresnės
(mat, 1837 m. visai nebuvo
czia gelezinkelių), dėlto jie
paskesnių įstatymų neturi rei-
kalo pildyti. Vienog, kur ka-
pitalistams reikia, tų jie nau-
dojasi ir 1873 m. konstitucija:
teip, ant jos pamato jie parei-
kalavo ir gavo nuo gubernato-
riaus Stone „gelezies ir plieno“
policiją (pagal legislaturos
dekretą 1877 m.).

Aiszkiausiai skaitytojas pa-
matys visą teisybę, jei žodis-
į-žodį iszguldysime atsakan-
czius Pensylvanijos konstitu-
cijos straipsnius.

Sztai nekurie skirsniai isz
XV perskyrimo paskutinės
konstitucijos:

Section 5. Nėjokia inkor-
poruota kompanija, kuri vie-
szai yra užsiėmus pervežimu
visko pagal visuomenės reika-
lus, negali — nė stacziai, nė
paszalinio budu — užsiimti
iszdarbiavimu nė kasyklėse, nė
fabrikose ir neturi tiesos va-
zioti to iszdarbiavimo produk-
tų savo keliais. Tokia kompa-
nija negali — nė stacziai, nė
paszalinio budu — varyti ki-
tokius užsiėmimus, tik vien
atlikti visuomenės reikalavi-
mus pervežime ko reikia; to-
kia kompanija negali nė buti
savininku, nė įgyti bet — ko-
kiu budu žemę, kaip lygiai
negali samdyti žemės nė ant
paskirto, nė ant nepaskirto
laiko, — nė stacziai, nė pasza-
linio budu, — iszskyrus tik
tiek, kiek neatbutinai reikia
vedimui savo užsiėmimo. Vie-
nog, kiekviena kasyklių arba
fabrikų kompanija turi tiesą
vazioti savo kasyklių ir dirb-
tuvių produktus savo paczios
gelezinkeliu arba kanalu ne
toliaus per penkias deszimtis
mylių ststumo.

Section 6. Prezidentas, di-

rektorius, perdėtinis, agentas arba szejp samdininkas, — tarnaujantieji bet-kokiai geležinkelio arba kanalo kompanijai, — negali — nė stacziai, nė paszaliniu budu — prisidėti dėl ypatingų savo siekių prie pristatymo tai kompanijai medegos arba kitų reikalingų daigtų; lygia dalim tos ypotos negali pervežimui savo krovinių arba pasažierių naudotis isz tų kelių, kurie priguli tai kompanijai, jos samdomi, kontroliuojami arba szejp isznauojami.

Section 10. Nėjokia geležinkelio, kanalo arba szejp pervežimo kompanija, įsteigta jau esant ar priimant szitą perskyrimą, nesinaudos isz busiančių — nė abelnų, nė ypatingų — įstatymų, jei isztisai nepriims visų szio perskyrimo padavadyjimų.

Sztie įstatymai, kaip matome, stacziai draudžia kompanijai, kuri turi anglies kasykles, važioti anglis savo geležinkeliu toliaus per 50 mylių. Tuotarpu visos bevėik kasyklės ir visi geležinkeliai priguliams paczioms kompanijoms; per ką kapitalistai daro ką nori: pakelia sav prekes, numusza kitiems užmokestį ir tt.

Isz to galime suprasti, jog neinant darbams kasyklėse, geležinkeliai per pusę dyki; kompanijoms ir ezia nūtruksta. —

Paduosime nors trumpą apskaitymą, kiek kas nukentėjo per tas septynias straikavimo nedėlias.

Kompanijos pralaimėjo anglies vertę, pagal paprastą prekę \$17,730,000.

Kasyklių darbininkai negavo uždarbio \$8,800,000.

Kiti darbininkai, kurie neteko darbo dėl straiko, prapuldė uždarbio \$2,195,000.

Kitokiuos užsiėmimus sumazėjo pelnas ant \$10,795,000.

Isz viso pragaiszties buvo į septynias nedėlias \$40,520,000.

Galo tam straikui tuotarpu

dar nematyt. Vienog, isz to, kad kapitalistai nerimascziauja, pyksta, net viens kitam prikai-zioja, — galima maždaug sprėsti, kad kompanijos jieszkos susitaikymo.

Tuotarpu jos nori ką laimėti apgavyste ir vilione. Daugumas kompanijų iszlipino ir iszmėtė paraginimus darbininkams stot į darbą. Kompanijos ir jų bernai platina ir kitokius melagingus apgarsinimus. Darbininkai turi apsaugoti nuo tokių gundymų: niekam netikėk, ko neiszgirsi pasakant arba apgarsinant darbininkų kanceliarijose, teip vadinamose „vyriausiose kvaterose“ (headquarters).

Link angliakasių straiko.

Skaitom mes lietuviszkuos laikraszcziuose apie tą didelę darbininkų kovą su plakančia szirdzia. O kur randame sudrutinant darbininkų dvasią rodos, daug daugiau jautiesi stipresniu, kaip ant dvasios, teip ir ant kuno; rodos, įgauni tvirtesnę energiją, nenustojant vilties, kad mūsų bus iszlaimėta. Sziądieninį straiką žino visas svietas; tuli laikraszcziai paszvenczia placzias skiltis apraszymui jo; isz mūsų lietuviszkų laikraszczių, rodos, „Vienybe“ placziausiai yra užsiėmus apraszymu, pridudama darbininkams energiją ir iszlaimėjimo viltį.

Kiti laikraszcziai turi kitokių reikalus, bet ar svarbesnius už klausymą apie darbininkų imtynes su kapitalu, — galima abejoti.

Szejp ar teip, platesni praneszimai apie darbininkų padėjimą ir apie paties straiko atsitikimus suteikia darbininkui — tam kovotojui už teisybę — aiskesnius pažvilgius, sutvirtina tikintį ir įkvepia viltį nusiminusiam. Sziądien mes, darbininkai, turime pažinti, kam rūpi mūsų vargai, kas atjaučia tai, ką mums skauda

ir padeda mums zaisdas gydyti.

Laikykimės drucziai drauge, o su vienybe ir energiją mūsų reikalavimai bus iszpildyti.

Darbininkas.

Isz straiko lauku.

Užstojus bedarbei angliakasyklėse, veik treczia dalis lietuvių apleido Pittstono apelinę: vieni iszkeliavo į seną tėvynę atlankyti savo tėvų, gimines ir pažįstamus; kiti nuvažiavo į tolymesnes Amerikos apygardes jieszkoti darbo, idant nereiktų kėsti alkio. Likusieji ant vietos užlaiko labai mandagiai, laukdami valandos, kada vėl ims kristi jiems atliekami trupiniai nuo kapitalistų stalo. Birželio 21 d. mūsų mieste sakė prakalbą darbininkų bicziulis p. J. Collins isz Chicago. Pasiklausyti prakalbos žmonių susirinko apstus burys, kadangi prakalba tapo laikyta po grynu dangum, lauke P. C. kalbėjo apie dvi valandas laiko; jis nurodė aiskiai ir suprantamai visus sziądieninius žmonių, ypacz darbininkų, vargus, ir isz ko jie paeina; nurodė teip-gi, kad norint atgauti savo tiesas, reikia kibti labiausiai prie politikos, laikytis vienybės, nepaisyti ant turczių ir jų pasamdytų skalikų; atėjus balsavimo dienai, balsuoti stacziai už savo prietelių, t. y. už darbininkų partiją.

Didelis buvo delnų plojimas tarp susirinkusių klausytojų. Isz lietuvių pasiklausyti prakalbų atėjo mažai, kadangi dauguma apie tai nieko nežinojo: angliszki kapitalistiszki laikraszcziai tokias žinias slepia. Akyva būtų žinoti, ar ant ilgo užsiliks žmonių szirdyse pasėta teisinga sėkla? ar balsavimo dienoj vargszai-darbininkai, kurie, girdėdami teisingus žodžius, plojo delnais, vėl neparsiduos už alaus stiklą milijonieriams, kurie tunka

isz darbininkų prakaito ir nesusipratimo? Be abejonės dauguma teip padarys! Raszydamas apie darbininkų nesusipratimą ir vargus, atsiminiau apie lietuvių juokdarius. Porą sąvaiczių atgal, teko man buti tuloje lietuviszkoj bažnyczioj. Rodosi, bažnyczia — tai Dievo namai, bet ne cirko vieta. Susirinkę žmonės, susiėmę pilvus juokėsi. . . . Mat, pas mus buna ir visai atbulai: pamokslininkai, vietoje pamokinti, pasakoja apie gyvą geležinį vilką su paczia ir vaikais, kuris gyvenęs tuloje Lietuvos dalyje. Ir kodėl panaszios kalbos ir juokai mūsų bažnycziose atsitiunka? Kodėl tarpais atsitiunka, jog žmogus, kuriam priktų tik komedijanto rolė, yra pripažintas už neklaidingą, patęptą ir pastatytas už mokintoją žmonių? *J. S.*

Straiko atgarsiai.

V i s k a s n ž. p i n i g u s .

Dailių dalykų svietas gauna dabar patirti, kada prasidėjo didysis straikas. Sztai, demokratų kandidatas ant prezidento Bryan vieszai skelbia laikraszcziyje „Commoner“: buvęs prezidentas Grover Cleveland (nors demokratų partijos) tapo izrinktas už kapitalistų milijonus; balsuotojai buvo papirkti; už tai Cleveland padarė ministrais geležinkelių ir angliakasyklių kompanijų klapeziukus (agentus); advokatai (lawyer'iai), kurie buvo parsidavę kompanijoms, gavo vietas, kaip sudzios: jie paskui iszriszdavo ginczus tarp darbininkų ir kompanijų. — Jei teip stovi reikalas su demokratais, tai dar greicziaus yra teip su respublikonais. Darbininką piauja vienodai visos politiszkos partijos: todėl darbininkui pridera duoti balsą už savę patį, tai yra už savo vietininką.

Skebas negavo
apsivesti.

Miestelyje Jenkins nekoksai J. A. Donnelly norėjo apsivesti dar aną nedėlią; bet kad jis, kaipo skebas, dirbo kasyklėje, tai nėjoks iš karietų savininkų nedavė jam nė vienos karietos nuvažiuot į bažnyčią; teip ėjo diena nuo dienos; bijodams, kad nuotaka neatsimstų, jis pametė skebavęs 25 birželio ir tada galėjo paimti sziubą.

Pikti juokai.

Wilkes Barre Pa., 26 birželio, ekzaminavo 30 kandidatų į foreman'us (vis jaunų vyrų). Tarp klausimų, kuriuos užduoda, trečias toksai: „kokioms reikalingoms ypatybėms, idant buti foremanu kasyklėje?“ — Straikieriai tuoj pasinaudojo iš to ir ant juokų sako, buk atsakymas turįs buti toks: „viską žinoti ir mokėti, o pasiduoti viskam, kas neteisinga“. Už tokį atsakymą turėtum, girdi, gauti augszcziausia pagyrimą: visus 100 procentų.

Tyczia gundo.

Kompanijos siunta iš piktumo, kad darbininkai iksziol dar neyra dasileidę nėjokių didesnių ermyderių arba peržengimo įstatymų. Mat, kapitalistai nori įerzinti darbininkus, sukelti kokį sumisimą ir tada užleisti ant straikuojančių miliciją ir kariumenę. Vienog, darbininkai visur saugoja, o valkatos, pastatyti už „anglies policmonus“ vos ne dantimis grižčia, kad nepasipina proga sžadudyti į žmones. Sztai nekurioms kompanijos apgarsino, kad darbininkams nevalia prisitarti nė prie kasyklės, nė prie meilių kompanijoms „nuparkėliū“ (skebų). Jos liepia savo policijai tokius vest į aresztą. Delaware kompanija ant syk išžemė warrant'us ant 34 darbininkų, kurie sžaipėsi iš skebų; bet iksziol suimti tik 3, kurie užsimokėjo po kiek baasmės.

Kariszka stovyklė.

Sziaurinė Mahanoy City apielinė 28 birželio pavirto stacziai į kariszką stovyklę. Kada vienam brėkeryj katilai iš naujo buvo pakurti ir pliumpos pradėjo vėl dirbti, — kompanija iš baimės, kad kas nesustabdytų, apstatė brėkerį ir triobas, kur stovi katilai, daugiau negu 50 deputatų, kurie slampinėja aplinkui, kaip kokia armija priesz kokį baisų, bet nežinomą prieszininką.

Apsemtos kasyklės.

38 Readingo kompanijos kasyklės, pametus darbą inžinieriams, pliumpuotojams ir kūrėjams, bus visos apsemtos vandens; idant jas paskui pataisyti, reikėtų kokių metų laiko. Tokiu budu kompanijos paczios gadina savo turtą, kad tik neduoti darbininkui pelnyti.

Už pravardžiavimą.

Plymouth, Pa., dirbanczio 11 (Lance) brėkeryj boso Mitchellio pati apskundė dvi moteris mrs Walton ir Reese už pravardžiavimą jos vyro skebu ir už įžeidimą jos dukters, nesusios tėvui valgių brėkerį. Skvajeris Honeywell priėmė skundą ir pastatė abi apskųstasias po kaucija—\$500 kiekvieną.

Nubustas.

Kompanijos deputatą nuo Nottingham kasyklės P. Connellį suaresztavo už biauų pasielgimą; bulmistras nubaudė jį ant \$16 ir liepė užmokėti kasztus.

Skundžia miestą.

Pittstono mayoras Corcoran buvo skaudžia nubaudęs du deputatu Lehigh Valley kompanijos už slaptą nesziojimą ginklų; dabar toji kompanija rengias apskusti miestą, buk miestas įvedęs neteisingus įstatymus priesz samdomus kompanijų valkatas.

Dar priesz darbininkus.

Philadelphia & Reading

Coal & Iron kompanija prieskdino Pottsvilleje dar 312 szerifo deputatų, o ketina rinkti jų dar daugiau, idant galėtų gyva siena apstatyti savo kasykles.

Grižo į darbą.

Shamokin'e sugrižo į darbą Henry Clay kasyklėje 7 kūrėjai ir 4 pliumpuotojai; žinoma, jiems pripažinta 8 valandos darbo ant dienos ir pakelta mokestis, kaip to reikalavo unija.

Isz Amerikos.

Mandagus
yankee'iai.

Kaip biauriai amerikiečiai turi apsieiti su pilipinieciais, gali paaiszkinti sžitoks juokingas atsitikimas. Ponas Hull prezidentas komisijos laivynės reikaluose, vieną kartą lankėsi ant Pilipinų. Sykį parsiejo jam eiti per tiltą, kur reikėjo užmokėti muitą. Sargui pareikalavus to muito, p. Hull atsakė: „asz esu amerikietis, tai man nereikia mokėti“. Sargas, vienog, jam neįtikėjo, — sako: „jus ne amerikietis; nes jei būtumėte tikras amerikietis, tai būtumėte tik riktelėje ant manęs: go to hell! o jus kalbat, kaip žmogus“.

Jautri sąžinė.

Plieninių siurbėlių karalius, garsingas G. Schwab, padovanojo \$25,000 tai kolegijai, kur jis buvo ėjęs mokslą; bet ne už mokslą, tik už obuolius, kuriuos jis tankiai vogėziomis pasiskindavo kolegijos darže. Dabar Schwabo sąžinė pabudo ir jis atsilygino už vogtus vaisius. Kad jis norėtų atlyginti viską, ką jis yra išplėšęs nuo darbininkų, tai jam toli neužtektų to, ką jis dabar turi.

Morta... nekaltas.

Hobokene, pas sudžią Conkling atėjo 26 birželio mergina ir pasisakė: „Esu Morta Watson isz Gloversville, N.Y., 19 metų amžiaus, 5 pėdų ir 8

coliu augszczio, sveriu 170 svarų, geltonplaukė; gerai verdu ir tikus prie namų liubos, mėgstu didelius juodplaukius vyrus, esu meili ir verta meilės, o prie to visko — labai dievobaiminga“. Paskui, mergina papraszė sudžios užsiraszyti tą viską ir parupinti jai juodbruvą ir juodplaukį vyrą, nes tų, kur ji gyvena, vienas jaunikis išpuola ant 12 merginų, todėl ji negalinti iš jų pasirinkti... Linksma svetelis aplink tą New Yorką!

Kongresmonas
už virbalų.

Pasiuntinys isz Illinois valstijos F. J. Kern, drauge su savo sekretorium Ch. Karch, gerai išsigėrę, pakėlė naktį ant gatvės ermyderį (tai buvo 26 birželio, Washington). Juodu suėmė policija ir įkiszo į belangę, už geležinių virbalų. Po keleto valandų, jiedu buvo paleisti, užmokeję po \$20 baasmės.

Isz darbininkų
prakaito.

Garsingasis Terence V. Powderly, airis, pradėjo savo gyvenimą Amerikoje nuo kasiimo anglies Scrantono apielinėje; paskui buvo prezidentu darbininkų unijos „Knights of Labor“ ir pražudė ją; parsidavęs kapitalistams, jis gavo gerą vietą ateivystės kamisoriaus New Yorke, o paskui vyriausio imigracijos kamisoriaus Washington. Teip gražiai valdžia ir kapitalistai atsilygino su Powderly už pardavimą darbininkų. Dabar pasirodė, kad Powderly pats jau apima kasykles: drauge su keiliais kitais, jis įsteigė kompaniją, po vardu „Black Diamond Anthracite Coal Co.“, su kapitalu, išznieszancziu \$14,000,000, ir įtaisys kasyklės Schuylkill paviete. Powderly eisias priesz trustus ir daug pelnysias.

Įstatymų dirbtuvė.
Neseniai, rodos, prezidentauja Roosevelt, o jis jau pa-

dėjo iki 25 birželio savo paraszus ant 213 viesų billų ir ant 982 privatiszkų billų. Į kongresą įnesyta 2526 billos, išz kurių 1903 apsvarstytos ir užbaigtos.

Ateivių vargai.

Įvedus tulus apsunkinimus ateivystės, ateiviai, atkeliavę ant Ellis Island, dažnai daug nukenczia; ypacz daug turi bėdos, jei atranda pas ką akių ligas: „trachomą“ ir „favus“. Tokias ypatas siunczia atgal ir tankiai pasitaiko, kad gražinant mažą vaiką, turi grįžti visa šeimyna. Teisybė, naujasis kamisorius p. Williams daro tulus palengvinimus: teip, jei liga į neilgą laiką išgydoma, tai tokios ypatos negražina atgal, bet paguldo į tamtyczia įtaisytą ateiviams ligonbutį ir ligina, iki pasveiks. Kasztus už ligonį nutraukia nuo laivų kompanijų. Ar p. Williams visiems daro tokius palengvinimus, ar tik tiems, apie kuriuos jam perstato imigracijos perdėtiniai, — nežinia. Žinoma, butų daug geriaus, jei toks davadas taptų tvirta taisykle.

Motina ir sunus — vien moksliai.

Ponia Th. Balmer ir jos sunus Ed Balmer — abudu drauge gavo neseniai Northwestern universitete diplomus, užbaigę literatūros mokslą. Ponia Balmer jau ir szeit buvo pagarsėjus savo trinsu teip vadinamuose „liudies universitetuose“.

Ateivių priepildis.

Per vieną New Yorko priepilauką atkeliavo į paskutinį bertainį metų 104,937 ateivių, arba ant 35,154 daugiau, negu tuose pacziuos pereitų metų mėnesiuose. Daugiausiai atėjo italų (valakų) — 28 ant 100; paskui lenkų; atplaukusių vokiečių skaitlius pasididino. Skaitlius nemokanczių nē rasztyti, nē skaityti buvo didžiausias tarp portugalų, ru-

sinų, italų, lenkų ir lietuvių. Treczia dalis ateivių liko New Yorko valstijoje, o 26 ant 100 išzvažiavo į Pennsylvaniją.

Isz lietuviszkų dirvu Amerikoje

Pittston, Pa. Birželio 5 d. atsiskyrė su sziaja pasaule M. Kasziuba, buvęs pirmas rengejas czionykszczios lietuviszkos parapijos. Velionis, atkeliavęs į Ameriką, kaip ir dauguma lietuvių, buvo fanatizškai tikintis, karsztas katalikas; bet dar valdant parapiją, pagal sziajieninę programą, kun. Zlotorzinskiui, velionis M. K. atszalo, pradėjo daugiau ir laisviaus mislyti ir svarstyti; ilgainiu pastojo žmogum, mylincziu laisvę. 8 d. birželio velionis M. K. tapo palaidotas ant protestantų kapinių, dalyvaujant dviem vietinėm draugystėm: lietuviszkai ir antrai slovakiszkai, priekurių velionis prigulėjo. Musų miesto tuli patepti tamsūnėliai isz velionies mirties ir laidotuvių turi daugel kalbų, mat, czia isztruko isz pateptojų rankų keliolika dolerių, kurie daug geriaus tiks varginagai naszlei pragyvenimui. Musų mieste isz eilės antras lietuvis tapo palaidotas ant protestantų kapinių. Parėjo laikas Pittston'o ir apielinkės lietuviams pasirupinti apie savo kapines, kur galima butų žmoniszkai laidoti numirelius, nedarant atskirties asabiszkose keno nuomonėse.

Pittstonietis.

Brockton, Mass. Pažvelgus į laikraszczius, užtėmyji isz visur lietuvius nenuilstančiai darbuojantės ant labo lietuviystei ir atszymint prakilniais savo veikalais. Labiausiai gi pražydo puikiausias žiedas Susiv. Liet. Am., kuris iszbujojo labai tarpium, budamas liuosu nuo despotizmo.

Gaila tik, kad lietuviai ne visi ir ne visur turi vienokį palinkimą į prakilnesnius darbus. Sztai pas mus, rodos, nemažai lietuvių randasi ir matomai troksztume garbės nuo visuomenės, tik jos niekaip negalime užsipelnyti, sznairnuodami ant viens kito ir dalindamies į partijas: dievuocziais, bedieviais ir dar kitokiais vardais iszvadiname tuos, kurie stengiasi ką padaryti visuomenės ar tavo tautos labui. Tai vis musų aklybė ir nesupratimas daro, kad mes užsiuolame ir iszniekiname tautiszkas organizacijas. Daugelis negal iszmanyti, kaip nekuriuos draugystės: psicina bekokio szventojo vardo ir kodėl įstatuose nepaminėta katalikystė ir spaviedis. Tokias organizacijas niszmanėliai vadina ne katalikiszkomis ir tt. Tuotarpu tą mes visai atžagariai suprantame ir savo tarpe darom daug bereikalingų vaidų ir nesutikimų. Po teisybei, nējokia draugystė nedraudžia nuo katalikystės ir tikėjimo: kas yra kataliku — gali juo ir buti; tikėjimo nuo musų niekas negali atimti; kiekvienas galime atlikti iszpažintį isz liuosos savo valios, be jokios prievartos: už tai atsako vien žmogaus sąžinė, o ne yra draugystės privalumas rupintis apie kito sąžinę. Draugystės siekiai ir užduotys turi buti: meilė, vienybė, sandara ir mylėjimas artymo, kaip paties savęs. O vienog, tą retai draugystėse atrandame.

Ant 14 birželio czia buvo parkviestas kunigas Plauszynaitis iszklausymui iszpažinties ir atlikimui kitų lietuviszkos parapijos bėganczių reikalų. Iszbuvo kun. Plausz. devynias dienas, klausydams iszpažinties ir kas vakaras duodams gražius pamokinimus doros, be dasilytėjimo jokių asabiszkumų. Už tai kunigas Plauszynaitis butų garbės vertas, kaipo tikras bažnyczios

tarnas, jei visados tokių principų prisilaikytų. Bet lyg tycziomis, 22 d. nedėlioje, atlai kydamas paskutinę dievmaldystę, pasakė pamokslą, kurį baigdamas, atsiminė pasakyti, kaipo persargą: „jog kokią gazetą kas iszduoda, po vardu „Vienybė“, tai kad jos niekas neskaitytų, nes jus atitraukia nuo tikėjimo; tokia gazietatik iszbiaurina kunigus, vyskupus, popiezius“.

Tokią pasargą kn. Plauszynaitis neapsimislyjęs brocktonieciams apskelbė. Laikrasztis „Vienybė“, kaip ir kiti, nėra prieszingi pacziam tikėjimui, nē jo tiesoms, neatima tikėjimo nē vienam ir nē iszpeikia gerų kunigų. O jei tulų kunigų negerus pasielgimus svietui apreiszkia, tai nē delto, kad norėtų griauti tikėjimą. Negeras žmogus, nors ir kunigas, negali buti teisingas priesz Dievą ir žmones ir tapti vertu pagyrimo. Toliaus sakė: „kas skaito tokią gazetą, laiko viską už nieką ir dasileidžia blogų darbų“. Tai jau visai keistai! Matome, kad kurie neskaityt nējokių gazetų, nē knygų svietiszkos įtalpos, tankiai dasileidžia visokių blogų palinkimų ir nedoru pasielgimu žemina lietuvių vardą tarp sveitmauczių. Pas tuos didžiausią girtuoklystę atitiksi ypatingai nedėldieniais, raugalo prisiurbę, staugia — net gėda sakyti. Ar tai maldaknygė pritraukė juos prie visokių pikty darbų? O isz antros pusės matome, kad kuris skaito visus laikraszczius, nēiszskiriant nē „Vienybės“ su „Lietuva“, tie visada turi geresnį supratimą, kaip tikėjime, teip ir tautystėje, o pasielgime jie kurkas padoresni.

Keista yra matyti ir girdėti, kaip dvasiszkija ant kiekvieno žingsnio pavydi žmogui szviesos ir supratimo. Ar gi visi kunigai butų jau netikrais pranaszais? *Klausytojas.*

Scranton, Pa. Daugelis svietelio išvažinėjo į kitus Amerikos krasztus, o daugumas į Lietuvą. Pasilikusieji labai nusiminę: juos žydeliai gąsdina, jog kompanija neduos dirbti per trejus metus. Darbininkas-žmogus, kaip tas zuikis, turi visų bijotis. Labiausiai nusigando lietuviai-parapijonai, kunigėliui pasakius, kad uždarysias bažnyčią, jeigu jam visos algos neismokės. Sako: jus straiknojat, o man nėra straikų. Tuotarpu kiti nę valgyt neturi ką ir turi unijos praszyti. Reikės turbut isz žemės iszkasti, kad kunigėliui atiduoti, norint buti geru kataliku. Keli parapijonai net neiszkentė, neatsikirtę kunigėliui: sako, jei čzia nepatinka, tai jęgamastis gali sav kitur pasiriukti vietą. Mat, parapijonai nori mokėti tik \$50, besitęsiant straikui, o kunigėlis ant to neapsiima.

A. Bakunas.

New Britain, Conn. Nieku ypatingu mes negalime pasigirti vieszuose reikaluose. O ką viso blogo — tai nę neapraszysi. Sztaį vienoje dirbtuvėje, kurioje daugiausia merginų dirba, tulos, supratusios savo skriaudą, tai esi straikuoti; „ražanczinės“, iszgirdusios apie tai, daneszė bosui, o tas sumanesnes paleido isz darbo, bijodams, kad jos nepamokintų anų ražanczinių, kad jos pažintų savo skriaudą. Vienas paliokėlis, lietuvių duona mintantis, norėdams buti geru bosui, pripildo savo tautietėmis. Bėda čzia per lenkus ką nuveikti: kaip amaras, jie dirba už žemiausią prekę, minta prascziausiai; dvasiszkas jų mokintojas teip juos turi prislęges, kad moka paskutinį jų centą iszviloti. Musų žmoneles, norėdami gauti darbą, kiesz bosams pinigus. Vienoje dirbtuvėje yra boselis, kurs savo brolius apgaudinėja; im

damas po 10 ir 15 dol. už davimą darbo; pats jis nieko neiszmano, tik alkunėm barą szluostyt. Ne vienas lietuvis yra jam įkiszes, o be to dar kas iszmokestis gerklę turi pripilti. Lietuvai! jei tu gali už gavimą darbo mokėti pinigų, savo jau uždirbtus, už kuriuos vėl sunkiai turi dirbti, tai velyt prisiraszyk prie darbininkų unijos: tada nereikalauti lenkti galvą prieszbosus, — jie neturės valios iszmest isz dirbtuvės.

Karcziamėlių pas mus pasidaugino. Ir visokių viliotojų atsirado daugiau, kurie prie iszkitur atvažiavusių moka prisiszknekėt, žadėdami gerus darbus prirodyt; ir tolei rodyja, kolei juos vaizina: netekus pinigų — ir prietelystė szalin.

50 gegužio dienoj buvo parengtas pas mus balius Lietuvių Citzens Kliubo; buvo užpraszyta draugystė „Apszvietos“ su perstatymu; pasirodė su dainomis ir deklamacijomis isz Waterburio tris jaunos mergaitės. Klausant jų dainų ir deklamacijų, susirinkusieji galėjo gėtėtis isz gražaus atlikimo; jie iszgirdo ko niekad nebuvo girdę, nę tikėjęsi iszgirsti nuo tokių jaunų mergaiczių. Joms paczioms ir jų tėvams priguli už tai didžiausia padėkavonė. New britanietės turėtų imti pavezda nuo jų. Bet musų klebonas apgarsino, buk ražanczius esąs didžiausias mokslas, o visi kiti mokslai nereikalingi, — tai to musų žmonės ir laikosi.

Klebono Tarnas.

Susivienyjimo L. A. reikalai.

Persergėjimas kuopoms.

Pastaramjam „Vien.“ numeryje kuopoms buvo praneszta, idant kiekviena tarp jų turėtų iszsiėmus charter'io kopiją.

Toks paraginimas turi savo priezastis — ir svarbias priezastis, kurias Susivienyjimo sąnariai pamatys isz žemiaus

apraszyto atsitikimo.

Birzelio pradzioje Elizabeth'e, N. J., kilo užmanymas parengti nors trumpas prakalbas, prie kurių buvo žadėjęs prisidėti ir d=as Szliupas, tuolaik lankęsis New York'e. Sutarę, geri tautiečiai paleido krivuilę tarp lietuvių ir buvo viltis apszčiai susirinkiant isz vietinių gyventojų.

Bet sztai, tarp 3 ir 4 val. popiet, 9 birzelio, salės savininkas, p. Mažeika, gavo nuo miesto valdzios per policijantą žinią, kad laikyti prakalbas jo salėje tą vakarą uždrausta.

Pasiteiravęs, p. Mažeika dasiszinojo, jog miestas gali uždrausti susirinkimą, nesant charter'io.

Susirinkimas buvo rengiamas nuo S. L. A. kuopos vardo, bet pasirodė, jog toji kuopa neturi charter'io; nuo kitos-gi draugystės paimti charter'į buvo per vėlu, ir tokiu budu užmanymas nęvyko.

Ypacz gaila, kad Elizabeth'o merginoms pasiruoszus padainuoti tą vakarą, lietuviai per tą uždraudimą negavo pasiklausyti meilaus jų dainavimo.

Tulas airis (matyt, isz rimtesnių) pasakojo p. Mažeikai sziteip: „szio miesto valdzia bijosi prasiplėtojimo socialistų partijos ir anarchizmo; valdziai gi praneszta, kad kalbėtojai esą socialistų partijos; tai gi apsisaugok, nedaleisk kalbėti niekam szį vakarą, nes papulsi po pažvalgoms ir atsakymu“.

Teko vėliaus patirti, jog Elizabeth'e valdzia susideda isz vienu airių — teip lygiai, kaip Pittston'e.

Isz szito atsitikimo bus aizsku, jog neatbutinai reikia turėti charter'io kopiją. Aizsku teipgi, jog apskundimas galėjo paeiti tik isz paczių lietuvių tarpo. O prieszininkas yra daug pavojingesnis ir baisnis, kada jis tupi tavo antyje ir žleidzia gyl isz pasalų.

T. Astramskas,

S. L. A. sekretorius.

Naujai prisiraszė prie Susivienyjimo Liet. Am.

Torrington, Conn.

Nauja 55 kuopa.

Jonas Zubrickas

Ona Zubrickienė

Antanas Stoczkus

Kazys Kirszenas

Tam. Vasiliauckas

Antanas Jurkevyczius

Aleksandra Bretszneideris

Emilija Bretszneiderienė

Petras Malinauckas

Ona Malinauckienė

Jurgis Juozapaitis

Barbe Juozapaitienė

Mikas Geguzis

Marė Vasiliauckiūtė

Jonas Zubrickas prezidentas

Antanas Stoczkus sekretorius

Kazys Kirszenas kasierius.

Pittsburg, Pa. 40 kuop.

Jonas Ambrazaitis

Liudvika Ambrazaitienė

New Britain, Ct. 26 kuop.

Vincas Raulukaitis

Newark, N. J. 27 kuop.

Baltrus Mockevyczius

Marė Mockevyczienė

Forest City, Pa. 2 kuop.

Katrė Makauckienė

Minersville, Pa. 13 kuop.

Vincas Linauckas

Shenandoah, Pa. 23 kuop.

Kazys Norkevyczius

Elzė Vizujienė

Marė Barkauckienė

Nonstancija Peczenkienė

Alena Peczenkiūtė

T. Astramskas, S. L. A. sekr.

Pasaka.

Pavesta neturtėliams.

Tolymosios Afrikos gilumo-se, placziam klonyje tarp didzių kalnų, kur vėjas iszvakarėmis supinėja augsztodangių palmų szakas su nusirpusių vaisių gausybe — gyveno tulas iszmingas sentėvis — Teisybė vardu; gyveno jis su daugybe sunų ir dukterų, marczių ir žentų, ainių ir anukių; gyveno jie visi gražioje ramybėje ir sutarime, visi dirbdami lygų ir nesunkų darbą; nuo kaitros ir lytaus jie pasislėpdavo bambusinėse szėtrose.

Vieną kartą parsiejo sentėviui iszkeliauti isz savo žemės svetur; jis pavedė savo sunums ir dukterims visą tą puikią palmų žemę, kad jie isz draugės valdytų ją ir naudotųsi visomis jos gėrybėmis.

Sugrįžęs po ilgų metų, sentėvis rado visą savo giminę, žymiai priaugusią, neapsakytam nusiminime ir prispaudime. Stojosi toks dalykas: vienas isz sunų, likęs ant visada bergždiniu (bevaisiu), turėjo gana dyko laiko ir jam užėjo noras — prikalbinėjant, viliojant arba ir su prievarta, — paveržti į savo rankas didžiausią palmų dalį ir beveik visus skaniųjų dynių daržus; paglemžė jis teipgi sveikiausius vandens szaltinius ir atanavo nuo savo brolių bambusines pastoges. Visi to bevaikio broliai, visos sesers, visi broliavaikiai, seserėnai ir seserėczios priversti buvo jam tarnauti ir vergauti; parsiejo jiems visiems penkis syk daugiau darbo atlikti, idant sukrauti jam visus žemės ir palmų vaisius. Sunkiai ir ilgai dirbdami, jie turėdavo dar badą kęsti; nes jie gaudavo valgiui visai mažai — ir tai menkiausių vaisių palaikus, nors didelės puikiausių vaisių kruvos pudavo szalia szėtros, kur gyveno terioniszka; sloginto jas; kiti skanus ir gardus vaisiai artymose giriose, neskinami, krisdavo ant žemės ir sutręsdavo. — Dieną tie vargdieniai alpdavo nuo saulės kaitros, o naktimis drebėdavo nuo szalcio; nes pavergtojas nekėsdavo, idant jo broliai ir sesers pasigimintų sav tamtikrus rubus ir sziovias-tokias pasziuraites.

Vieną dieną, ėmus staiga pagriebė daugelį isz jų bado liga. Bažnas žmonių iszmirė — bet pavergtojas iszliko sveikas ir nė ant vieno, badu mirsztancio, nesusimylėjo!

Tą kart netikėtai sugrįžo sentėvis; pasibaisėdamas, dai-

rėsi jis į vargą, vaitojimą ir skurdą toje žemėje, kurią jis buvo palikęs visam gėrybių gausume. Paėmęs vytinį, sentėvis isztvojo savo apsileidėlius vaikus, pasidavusius vergijon. — O paglemžtoją ir pavergtoją — tą bergždinį savo sunų, — iszvarė į dyką pustinę. Tę jį sudraskė liutai. Isz arabiszko jis vadinosi: „*Kapitalas*“.

Nuo to laiko visi kiti vėl ėmė gyventi sotus, nepersidirbę, linksmi ir laimingi.

A. Dodel.

Grižta kryžiuokų gadynė.

Šiapus žinyčios, aukurų smilkimas, Traškančios girios — dievų pribuvimas; Anašal styro ant kalno, attoku, Pajuodęs kryžius — guodonė kryžiuokų; Pečius išskėtęs, viršum dangų remia, Prapulėia juodą Lietuvai grumoja, — Tarytum, plačią Palemono žemę Stiebias pagniauzti po kryžiuoko koja.

„Konradas Vallenrodas“.

A. Mickevycia.

Sziadien, kaip ir isztisus asz tuonetą szimtmezių, lietuvis, iszgirdęs „kryžiuoko“ vardą, pajunta szirdyje gruztį ir nesmagumą. Tame žodyje „kryžiuokas“ mūsų žmogus įkunyja viską, ką tik jis blogiausio ant svieto gali sav perstatyti. Suprantamos, todėl, tos atkaklios ir kruvinos kovos, kurias lietuviai du szimtu metų vesdavo, nė valandą neatsikvėpę, su ta juodąja galybe, sujungusia savyje ir dvasiszka slogą, ir svietiszka teroniją.

Toji kryžiuokų galybė gavo isz lietuvių (ir lenkų su rusais) rankos milžiniszka smugį 1410 m. ties Gruenvaldu ir, rodėsi, atsigimti ji jau negalės. Lietuva (kaip ir Lenkija) kviptelėjo liuosa krutine ir pradėjo naują — politiszką ir kulturiszką — gyvenimą. Istorija, vienog, pasirodė nepermaldoma: ji buvo paskyrus mūsų tautai kitokį likimą. Lietuva, parduota (tą padavė ponai su dvasiszkijs) Lenkijai, turėjo veliaus, drauge su Lenkija, pražudyti ir paskutinius

politiszkos savistovystės szeszelius.

Teip palengva slenkant Lietuvai į prapultį, kryžiuokija tuotarpu atsigimė naujam pavidale. Pirm dviejų szimtu metų, 18 Sausio 1701 m., kryžiuokų įpėdinis, Branderburgijos elektorius Friedrich, apsi karunavojo Lietuvos mieste Karaliaucziuje, kaipo natijos karalystės „Prusijos“ vieszpatis... Ypatingi mūsų tautos keliai: kryžiuokai isznaikino isz pat kelmo visą lietuviszką gentę, vadintą „parusiais, parusnėnais, prusais“ ir ant jos kapo sutvėrė savo vieszpatystę, pavadinę ją lietuviszku vardu! Istoriszka; darodyta, jog 1700 m. nebuvo jau nė vieno žmogaus, kalbanczio prusiszka tarme, ir sztai ateinancziuos 1701m. užgema nauja „prusiszka“ karalystė. Ir iksziol visi Prusijos karaliai vainikuojasi Karaliaucziuje, o ne Berlyne.

Istoriszkas likimas norėjo, idant Lietuvos dalis butų įkunyta į tą vokiszka; prusiszka vieszpatystę. Tai toji dalis, kuri ir sziadien vadinasi Prusų Lietuva (trumpą laiką buvo prigulėjus prie Prusijos ir Suvalkija).

Į tą patį laiką, drauge su vokiecziais, užpuolė Lietuvą maras, kurs nuszlavė daugybę svieto. Istorikas Baczko raszo, jog tas juodasis antkritas iszpiovęs 80 tukstanczių žmonių; kitas tos gadynės rasztiininkas Schubert paduoda žuvusių skaitlių ant 154,445 žmonių; kiti gi istorikai tvirtina, jog visoje Rytinėje Prusijoje maro aukų buvo apie 200 tukstanczių.

Tas maras paliko paskui savęs tokius baises pėdsakus, jog daug lietuviszkų kaimų ir sodzių liko be žmogaus; kitos vietos beveik isztusztėjo.

Jau ir pirmiaus prusiszkoji valdžia buvo ketinus užleisti Lietuvą vokiecziais, o atsitikus marui, karalius Friedrich Wil-

helm I pasiskubino partraukti vokiszkus gaivalus į pražuvusių lietuvių vietą.

Istorija apgyvendinimo Lietuvos vokiecziais plačziai apraszta Dr. Max Beheim-Schwarzbach'o knygoje: „Friedrich Wilhelm's I Colonisationswerk in Lithauen“ (428 pusl.). Isz jos mes ir naudosisimės, paduodami sekančias zinias.

Kad lietuvių gyvenimas po prusiszka valdžia buvo labai sunkus, liudyja užsilikęs isz 1710 m. rasztas, kuriame, tarp kito-ko, pasakyta: „gyventojai didelėje daugybėje nusilpnėję, jų sveikata dėl stokos maisto sunaikinta ir kaip daktarai liudyja, jiems negelbsti nėjoki vaistai“. Priežastys tam esanczios: žmonių „griesznumas“ (Saendhäftigkeit), bet ypacz nuolat ir nuolat keliamos mokestys: ukininkai (burai) ir szejp smulkus žemės savininkai per metus turi iszmokėti 28 sykius visokių paprastų ir netikėtų mokeszių.

Be to dar, pats karalius Friedrich I vienam savo paliepile raszo: „iksziol valdžios perdėtiniai ir girių užveisdėtojai be galo skaudžiai apsieidavo su prusiszkais kaimiecziais, nelyginai su vergais: jie musza juos ir plaka „postronkais“ (viržiais); pertai buras netenka noro nė gyventi, nė dirbti“.

Kolonizacija Lietuvos vokiszkais naujokais buvo rengta jau nuo 1711 m., o prasidėjo 1721 m. Iki 1736 m. buvo partraukta daug vokiszzkų szeimynų: 770 Salzburgerių, 251 Szveicerių, 291 Nassauerių ir 1119 kitokių vokiszzkų szeimynų. Tuose (1736) metuose ukės Prusų Lietuvoje buvo padalintos sziteip: svietimi kolonistai turėjo 3141 gerą ukę ir 586 blogas; lietuviams gi liko 7172 geros ukės ir 1195 blogos.

Isz 49 valczių (Aemter) 35 valscziai buvo apgyventi vienu tik naujokų — ateivių, 7

buvo apgyventi miszriam — kolonistų ir krasztiečių, o tik 7 valsečiai (dabarnykszcziam Klaipėdos paviete) buvo apgyventi vienu lietuvių.

Szeimynos, pagal kiltį ir tautystę, dalinosi 1736 m. sziteip: 3727 ateivių-kolonistų ir 8367 lietuvių.

Koks buvo toje gadynėje žmonių padėjimas — geriausiai liudyja szitoks faktas: Prusų valdžia, pasodinus Lietuvoje Salzburgerius ant ukių, pareikalavo nuo jų prisiekos Prusijos karaliui. Daugumas isz kolonistų pasiprieszino, nenorėdami sudėi prisiekos; jie sakė: „lietuviams gana tankiai tenka paragauti plėgos — juos plaka „postronkais“ (viržiais); neilgai truks, iki ir mes to pat susilauksime“.

Kolonizacija Lietuvos tęsėsi iki 1773 metų, traukė ir vėliaus, o nesiliauja nė dabar. Pasakyti, kiek Prusų Lietuvoje yra szįadien tikrų lietuvių, o kiek ateivių — labai sunku.

Dr. F. Tetzner savo knygoje „Die Slawen in Deutschland“, iszleistoje 1902 m., paduoda lietuvių skaitlių Prusų Lietuvoje ant 120,693; o dr. M. Beheim-Schwarzbach pri skaito 1879 m. vienu Salzburgerių apie 37,000.

Paskutiniuose metuose Prusų valdžia ypatingai pradėjo rupintis apie užgriebimą žemių Rytinėje Prusijoje (ypacz lenkų apgyventoje dalyje). Žinoma, vokiečiai turi ant mislies ir prusiszkąją Lietuvą, kur stengiasi užlaikyti ir padidinti vokiszką gaivalą, o sunaikinti lietuviszką. Kasmet valdžia paskirė po 200 milijonų markių (\$50,000,000) ant supirkimo dvarų ir ukių nuo vietinių gyventojų ir pavedimo jų vokiečiams. Dabar padidys tą sumą iki 350 milijonų markių (\$87,500,000). Be to dar bus paskirta 100 milijonų markių (\$25,000,000) supirkimui laukų, idant paversti juos į girias.

Kaip keli szimtai metų atgal kryžiokai naikindavo ir degindavo Lietuvą, paversdami isztisas apygardes į pustyne, teip ir szįadien prusiszkoji valdžia, su pinigų pagelba, nori atimti nuo žmonių laukus, idant paversti juos į girias vilkams vadžiotis. Vokiečiams pavydu, kad ne kryžiokų veislės žmonės dar naudojasi isz tos žemės, kur jie turi nors skurdų maistą.

Neseniai, 6 birželio, vokiečių kaizeris (drauge ir prusų karalius) Vilius II atvažiavo į Malburgą, senovės kryžiokų sostapilę, kruvinais rėžiais iskirtusią į lietuvių atmintį. Tę buvo įtaisyta didelė iszkilmė, laike kurios kaizeris pasakė: „Vokiečių (kryžiokų) zokonas iszpildė savo užduotį, pergalėjęs pagoniją (lietuvius)“. Bet dabar, kaip sako kaizeris, yra kitoks pavojus ir „asz szaukiu vokiečių tautą ginti savo turtą“. Mat, kaizeris skaito visą lietuvių ir lenkų žemę už vokiszką, už vokiečių turtą ir nori ją paglemžti, kaip anuose amžiuos kryžiokai buvo paglemžę parusių szalį ir isznaikinę jos gyventojus.

Tokiu budu, grįžta tos pacios gadynės, kokias Lietuva pergyveno, kariaudama su kryžiokais.

Szįadien vokiečiai skaito lietuvius už prazuvu iš tautą; jie žino tik tiek, kad geriausi Prusuose arkliai — tai „lietuviai“ ir paklusniausi Prusuose vergai — teipgi „lietuviai“ (prusiszki vokiečiai).

Nėra ką dyvytis, kad teip mislyja apie lietuvius silpnaproty kaizeris arba dauguma szeip vokiečių. Bet vokiečiai pasirodo visur edriausiu gyvuliu, kuris kalina dantis ant kitos tautos žmonių. Ana, tas p. Otto Braun isz Karaliaučiaus, kuris buvo socialistų kandidatu, renkant pernai pasiuntinį į Vokietijos seimą Klaipėdos paviete, ant susivažiavimo vokiszkos socialde-

mokratijos Lubeke 1901m. pasakė, kad lietuviams visai nereikią savo kandidato, — jie turi pasiduoti vokiečiams. Ir tai sakė socialistas, kuris szeip garsina visų žmonių ir tautų lygybę ir vienokias tiesas. Vienog, tas pats Braunturėjo pripažinti, kad neatbutinai reikia iszleidinėti socialistiszką laikrasztį lietuviszkoje kalboje ir platinti jį tarp lietuvių.

Vokiečiai yra isz paszaukimo otnofagai (ryjikai tautų) ir tą turi atsiminti Prusų lietuvių, kurie szįadien visą savo ateitį yra pavedę aklamlikimui; jei teip bus ir toliaus, tai vokiszki nasrai bematant apžios juos. Isz visko pažim, jog grįžta kryžiokija su tais paciais goduliais, tik su kitokiais įrankiais.

Skaitytojai

malonės prisizusti kaltybę kai po ir prenumeratą atnaujinti už „Vienybę“; kiteip busime priversti sulaikyti tokiems.

Susirinkimai.

Garbus szarniai T. M. D. New Yorko kuopos ir svečiai teiksītės pribut ant tos kuopos susirinkimo, kur bus apsvartomi svarbus tautos reikalai. Norintieji galės prisiraszyt prie draugystės. Susirinkimas paskirtas 6 liepos dienoje 1902, 4 val. po piet 73 Grand str. Brooklyn, N. Y.

Vardan Komiteto

J. Naujokas.

Brooklyn, N. Y. 33 S.L.A. kuopos susirinkimas szaukiamas ant 4 liepos, 7 val. vakare salėje po N 73 Grand-str. Bus svarstemi reikalai ir renkama mokestis. Norinczius prisiraszyti szirdingai kviečiame aplankyti szitą mūsų susirinkimą.

V. Struogis.

So. Boston, Mass., 6 liepos d., 5 val. po pietų, lietuviszkoj svetainėje po N. 318 W. Broadway, bus S. L. A. kuopos susirinkimas. Meldžiame

visus szarnius atsilankyti, atisnezant bertaininę mokestį. Kas malonės naujai prisiraszyti, bus meilingas pasinaudoti isz szito susirinkimo.

J. Raulynaitis.

Shenandoah, Pa. 23 kuopos S.L.A. susirinkimas bus 6 d. liepos, nedėlioje, 3 val. po piet, Schmidt'o svetainėje po N.119 N. Main str. Kviečiame malonius szarnius atsilankyti, nes laukia mus svarbus reikalas; bus renkama ir bertaininė mokestis. Kurie meilytų prisiraszyti prie mūsų kuopos naujai, teiksīs neaplenkti szito mūsų susirinkimo. J.M.Medelis.

Praneszkite!

Slapta pametė manę 17 d birželio pati, iszvažiuodama su kitu vyru, Juozu Kuczinsku, nežinia kur; pasiēmė drauge du vaiku ir vieną mergaitę; vyresnis vaikas 9 metų, szlūbas ant tiesėsės kojos, o kitas 5 metų; mergaitė 7 metų. Mano moteriszke turi 38 metus, vidutinio ugio, juodbruvė, du dantis apaczioj aukšniai, szneka tik lietuviszškai. Isz vadžiotojas szneka angliszškai ir lietuviszškai, kas žodis atkartodamas: „mister“. Paēmė ir mano pinigus, palikė manę blogam padėjime. Kas žino apie juos, teiksīs praneszti.

Kar. Elvis,

Wanamie, Pa. Luzerne Co.

Box 105

Daug pinigų

biznierių ir szeip žmonės gali užsipelnyti, iszmėtydami cikuliorius ir parduodami vaisčius. Nereikia nuo darbo sztrukti. Atsiszaukit

134 East 24 st.

New York.

RESTORACIA

Juozupo Gramo po No 175 North Main str. Pittston, Pa.

Geriausia užeiga dėl lietuvių isz viso miesto pas J. Gramą. Užlaiko visokius gėrymus: Vyną, szaltą Alų, visokią arielką ir pirmos klesos Cigarus. Apart to duoda kiekvienam prieteliszką rodą.

Nepamirskite vietos

Juozupas Gramas,
175 N. Main st. Pittston, Pa.

Psykologija.

(Žiur. 26 num.)

Seneliai gražiai atsimena jaunystės nusidavimus, o veik pamišta vakaryksčius patyrimus: per tai, kad jaunystėje viską žingeidžiaus tēmyjo, kaip vakar.

Ant kiek mes atydos paszenciame visuose mūsų samprotavimuose, ant tiek mūsų nuosprendžiai yra tobuli. Imkime, paveikslan, atradimą ir pritaikymą tos tiesos, priežasties ir jos veikmės. Laukinis žmogus pirmu kartu mato sžaduklę; išgirdęs szuvį ir pamatęs briedį puolant, jis mislina, kad szuvio garsas už muszė briedį, kadan-gi ant balso visa jo atyda buvo atkreipta.

Newton, berukant sode pypkelę, pamatęs krintantį nuo obelies obuolį, igavo supratimą apie dabar priimtą gamtos įstatymą „gravitacijos“. O tai todėl, jog atkreipė savo atyda ant panasumo krintancio obuolio ir skriejanczių erdmėje dangiszku kunų.

Jausmuose atyda ne menkesnę rolę atlosia: tik pasibaurėk koku daigtu, tai kuo ilgiaus apie apie jį mislysi, tuo priklens jis darysis.

Teip ir simpatijos, apgailėjimo ir kituose augsztesniuose sujudimuose, juo daugiau ant jų atydos atkreipiame, tuo labiaus didinasi tie jausmai.

Sziurpuly, išgirdus jautrią muziką, perbėga per mūsų kuną vien tada, kada atydziai klausome stygų.

Svarbiausios artistiszkos tepionės esti atjauziamos tik tu ypatų, kurios į jas žiuri, sujungdamos su idealu, kurį jos sav perstato. Teip yra ir su kuniszkais mūsų smagumais arba skausmais. Budami dideliame sujudime, nejaucziame nė baisy skausmų saugėlos, nė reumatizmų. Kareiviai, su žėisti muszyje, nejauczia žaisdų skausmo.

Pamėgimai arba geismai

Adomas Mickevyczia.

(1798–1855)

Jo gyvenimas, raštai ir darbai.

Aprašė A. J. Daubaras.

Keistai atsitinka kartais su žmogaus darbais. Kol gyveni, dirbi, kruti, kovoji, tol priešinkai ginasi, kovoja yvairiais budais, o numirus — elgiasi kiteip. Stengiasi, kaip įmanydami perkreipti tavo mislis, tavo žodžius, jeigu esi garsus žmogus, o užtyli, jeigu mirsi nepragarsėjęs. Tas pats buvo ir su Adomu Mickevyczia, garsiu lenkų dainiumi (poetu). Buvo tai milžiniškos garbės žmogus; tai-gi jo priešai negalėjo jo vardo užminšti, nė jam mirus ir kaulams žemėse supuvti. O Mickevycčios priešais buvo ponai, kunigai. Ir jie gerbia jį dabar, bet iškraipė jo mislis, jo darbus. Dar-gi 1898 m. pastatė jam Varšuvoj paminklą, sukakus šimtui metų nuo gimimo dienos. O teisybę sakant, buvo tai darbininkų šventė, nes paminklas pastatytas jų apgynėjui.

Ir mums, Lietuvos darbininkams, akyva susipažinti su Mickevycčios darbais, nes jis kovojo prieš carą, ponus ir kunigus, slėgiančius mus. Tai-gi aš žadu čia aprašyti iš pradzių jo gyvenimą, o paskui jo darbus ir mislis.¹⁾

I.

Adomas Bernardas Mickevycčia gimė 24 gruodzio 1798 m. Naumiesčio arba Naugarduko miestelyje (Nowogródek), Minsko gubernijoje. Kilo iš neturtingos bajoriškos giminės. Jo jaunystė praslinko tuose laikuose, kada Lietuva ir Lenkija buvo katik ponų maskoliams atiduota ir maskolių pančiais apkalta. Apšvietesniejie bajorai pradėjo paskui numanyti, blogai padarę, emė gailėtis, kad pražudė tėvynę, kad atidavė maskoliams ir savę ir žmones. Ypač tada pradėjo brudėti, kada ir juos pradėjo smaugti maskoliai. Numanė, kad negerai patys daro, slėgdami žmones. Todėl bajorai pradėjo busti iš amžino miego ir rengtis į kovą su caru. Pradėjo krutėti jausnesniejie, kurie visuomet ir visur greitesni už senesniuosius.

Tokuose tai laikuose išungo Mickevycčia. Gimnazijos mokslus baigė Naumiesčio gimnazijoje, kur nieku neatsiskyre nuo savo draugų, nė vikrumu, nė gabumu. Jam gimnazijoje esant, buvo „prusai“ arba „prancuzai“, kaip mūsų žmonės vadina. Tai 1812m. traukė per Lenkiją ir Lietuvą su didele kariūmene Prancuzų cėsorius Napoleonas. Prie jo prisidėjo daugybė

1) Šaltiniai buvo: 1) Adam Mickiewicz von G. Hase. („Social Mon.“ 1899. N 1); 2) P. Chmielowski. Adam Mickiewicz. 1886. Varšiva, t. I-II; 3) Poezye A. Mickiewicza. Varšiva 1897. t. I-IV. 4) Poezve A. Mickiewicza. Paryziuje. 1865 m.; 5) A. Mickėvičius. Vėlinės, vertė Varpas (Kudirka). Tilžėje. 1900 m.

lenkų ir lietuvių, ypač bajorų. Napoleonas norėjo nuveikti maskolių carą, tai-gi jie tikėjosi, jog tam įvykuš, bus galima atsiskirti nuo Rusijos. Bet tas Napoleonui nerupėjo. Be to jis čia prasikišo, pats tapo nuveiktas, turėjo grįžti atgal iš Maskolijos, pražudęs be reikalo daugybę savo kareivių, o tarp jų ir mūsų bajorų. Jie ar krito kovoje su maskoliais, ar sušilo sniego pusnyse. Likusiejie gyvi lietuviai ir lenkai bijodamiesi caro keršto, išėjo į Prancuziją kartu su Napoleonu...

Ir Mickevycčia, trunkiant prancuzams į Maskoliją, norėjo prisidėti prie tos kariūmenės, pats tik 16 metų budamas, bet tas jo užmanymas neįvyko.

1815 m. Mickevycčia pabaigė gimnazijos mokslus ir persikėlė į Vilniaus universitetą toliaus mokintis. Čia pradėjo krutėti jaunumėnė. Ji įtaisydavo slapčias draugystes; namon parvažiavę, platindavo šviesą tarp žmonių. Kalbėjo apie išnaikinimą baudžiovų. Mickevycčia greitai užėmė pirmą vietą tose draugystėse. Čia jis savo dainomis pakurstydavo jaunumėnę, rodydavo kelią jos darbams, vadino ją prie vienybės, prie darbo. Ir besiplatinant šviesai, mato jisai nykstant burtus, mato anstant aušrelę, o po jos tekant šviesią laisvės saulytę... („Oda į jaunumėnę“).

Pabaigęs universitetą, Mickevycčia apsigyveno Kaune už gimnazijos mokinioj. Sunkus buvo čia jo gyvenimas: atsiskyręs nuo draugų, pakliuvęs į nepažįstamą miestą; ant galo, daug vargo jam padarė milus jo budas. Savo gyvenime jis buvo neretai įsimylėjęs ir taugiausiai be geros kloties. Tuose laikuosė buvo parašyta poema (apysaka eilėmis) „Gražyna“, kur jis išrodo kovą stabmeldzių lietuvių su kryžėiviais-vokiečiais, kurie norėjo užgrobti mūsų kraštą, o mūsų žmones išnaikinti.¹⁾ Teip-pat jis parašė „Velines“ („Dzady“, 1 ir 2 dalis).²⁾ kuriose

1) „Gražyna“, versta Jr. Jono į lietuvišką kalbą, išleista Amerikoje.

2) Antra dalis „Velinių“ išleista to paties vertėjo po vardu „Diedai“. „Vilinė“ yra išvertęs Gužutis bet jos nepašūdintos. Tik keista klotis „Velinių“ mūsų rašliavoj: Gužutis nėra išvertęs visų gražiūsių III dalies, kurių yra išvertęs Kudirka ir tai tik mažą jų dalelę. O Jr. Jonas sako net: „Tai tik dalis (t. y. II) ir tinki dėl mus, kupo dėl lietuvių, kitos dalys ir išverstos, bent dabartiniame laike, neturėtą dėl mus dides vertės.“ („Tėvynė“ 1898 m. pusl. 26). Augščiau dar tēpat pasakyta: „Rasi e ezion aprašymą mūsų senoviško tikėjimo“. Tarytum, mums dabar ir terapi senovės tikėjimas, o ne prispaudimas, ne kova už laisvę, už buvį, už duonos kąsnį? O kovą prieš carą, prieš jo valdžią, rasime aprašytą tik III dalyje, sudėtoį iš kelių atskyrių poemų. Kaip jau sakiau, jos mažai tėra išversta Kudirkos prieš pamirimą: snertis pertraukė darbą. O naujų vertėjų pakoj neatsirado.

išrodo savo nelaimės.

Kaune jam buvo trūkū ir ilgu, vėl parsidangino į Vilnių. Vėl mokinosi universitete, vėl prisidėjo prie slaptųjų studentų draugysčių. Maskolių valdžia per neatsargumą vieno mokintinio (Plioterio¹⁾) dasižinojo apie tą draugystę ir nusiuntė iš Varšivos senatorių Novosilcev'ą, baurų žmogų, su bauriais činovnikais Botvinka, Baikovu ir t.t. Šitas garbės jieškantis senatorius išgandė nemaž studentų ir rado pavojingą maskolių valdžiai draugystę, iš ko Novosilcev'as pats pasinaudojo, nes gavo nuo caro pagyrimą, dovanas, o tas jam tik terupėjo. Su kaliniais apsieidavo be galo bauriai, kankindavo juos, mušdavo. Tarp suimtųjų studentų buvo ir Mickevyčia. Kalėjime laikė arti pusės metų. Novosilcev'as, ką norėjo, tą ir darė. Jis buvo vienkart tardytoju (sliedova teliu), apkaltintoju, sudžia ir budeliu. Ir jis randa tokį tardymą teisingu ir geru.

Kas-gi matė

Pas mus kada geresnį tardymą?
Prisipažinimai liuosi, skundimai
Ir liudyjimai viskas yra; ir čia
Ryšys tas šventvagiškis surašytas
Teip aiškiai, kaip senato ukazas, —
Ir užslėptas!... Tai š ai ką užsidirbau
Už visą nuobodą tą.

(„Velinės“, III d., pusl. 40)

Ir jo tardymas buvo lygiai tokis, kaip ir dabartinių žandarų. Be kaltės, be priežasties, kad tik pragarsėti, — kankina nekaltus žmones. Negalėdami išrodyti kaltės, surašo apkaltinimą — neiškų, tamsų, kaip senato ukazą.

Novosilcev'as caro valdžios paturejimui nesigailėjo nė vaikų, juos lygiai kankino ir plakė.

Dar kiti Mickevyčios draugai nesitikėjo, jog caras be jokios kaltės žmogų baustų. Vienas kalinys (Žegota) sako:

Jug tikrai be kaltės

Į Sibirą nesius; kokia-gi gal
Išrest ar pramanyt mus kaltę? Tylit...
Iša škinait, kas darosi čionai,
Už ką mus kaltina, užtraukia bylą?

1) Akyva sulyginti kelis Plioterius mūsų istorijoje. Mokintinis Plioteris dar jaunas per neatsargumą, įkliudė draugus. Emilija Plioteriatė kovojo pirmuose lenkmečiuose 1831 m., įgijo pulkauninko vietą, nors buvo moteriškė. Ji buvo pažeista kovoje ir mirė. Jos mirimą aprašė Mickevyčia vienoje dainoje: „Mirimas pulkauninko“ — lietuviškai neišversta) 1863 m. per antrus lenkmečius buvo Muravjovo nužudytas Plioteris. O jau statant Muravjovui paminklą 1893 m., grasas Plioteris, nužudytojo giminaitis, linksminosi ant tos šventės vienkat su vyskupu Zvieravyčia. Tas pats Plioteris, katalikas, paskyrė pinigų pastatymui cerkvės Švieksniuose. Kaip mainosi laikai! Vaikai ir vaikų vaikai slankioja ir kojas lažo tiems, prieš kuriuos bočiai kovojo ir gyvastį padėjo. Pasponus visuomet teip. Kurs stipresnis, tas ir geresnis, tam ir tarauja.

O kitas (Pamošius Zan) atsako jam:

Už tai — kad Novosilcev a'braukė
Iš Varšivos. Turbut, pažįsti bu lą
Senatoriaus, žinai, ka l bav) jau
Malonę caro palydėjęs sykį;
Kad pelną iš plėšimų senesnių
Pragėrė ir praleido; kad vaisbunai 1)
Jau nieko nedavė jam ant skolo.
Ka lan-gi nežiurint ant didžio truso,
Negal Lenkijoje surast ryšių,
Tai mat išsirengė į naują šalį,
Palypstyt Lietuvą, ir su visu
Štabu šnipukų persikelė š čion.
O kad galėtų Lietuvoj liuosai
Sauvalninkauti ir vėla atgriebti
Malonę caro, turi jis iš mus
Draugysčių didelį išpust dalyką
Ir carai daug paskirt naujų aukų.

(„Velinės“, p. 8).

Kaliniai numanė, kad gerų-geriausiai busią, jeigu keli iš apkaltintų apsiims ant savęs visą kaltbę. Teip ir padarė. Trijs pasisakė vyresnybei, jog jie įtaisę tą draugystę, o kiti esą nekalti. Vienog, vyresnybei ne to reikėjo. Ne gerai, kad mažai kaltininkų, kurie patys prisipažino. Nubaudė juos skaudžiaus, bet nedovanojo nė kitiems, nedovanojo nė vienam, kurs buvo pakliuvęs į jos nagus. Didesniems kaltininkams besėdint kalėjime, jau kitus grudo Maskolijon.

Dailų randame „Velinėse“²⁾ apraszymą, kaip siuntė į nevalią draugus. Beskaitant sugraudina širdį, sukelia žmones prieš tuos, kurie liepė išsiųsti. Siuntė maskolių valdžia savo priešus pirmiaus, siuncia ir dabar, kur tik sugriebdama, be sudo, be tardymo, be darodymo kaltės.

Sėdėjimas kalėjime, visos jo draugų kankios padarė Mickevyčioje didelę permainą. Dabar kas kitas pradėjo jam rupėti. Pirmą vietą užėmė dabar meilė tėvynės, noras sukelti žmones, pagerinti jų buvį, išpaikinti pančius, sugriauti prispaudėjų valdžią. Tą visą savo sėdėjimą kalėjime jis aprašė „Velinių“ trečiojoje dalyje, iš kur ir buvo paimtos anos vietos.

Pasibaigė tardymas. Ir žinome, koks buvo tardymas. Paskui, po to ant vagių ir žmogžudžių eina sudas, kur jie gali teisintis, gali turėti apgynėją—advokatą, gali reikalauti darodymo kaltės. Jeigu nėra darodyta, vagis ir žmogžudžius išteisina. Bet kiteip daro valdžia su doriais žmonėmis, kurie eina prieš ją. Sudo nėra nėjokio, ateina caro paliepinimas, kad esi teip ir teip nubaustas. Bet už ką, kur darodymai — nesulauksi nuo caro. Teip jis darė pirmiaus, teip daro ir dabar.

1) Vaisbunai — kupčiai, pirkliai.

2) „Velinės“, pusl. 15-17.

(Toliaus bus).

teip-gi didelė dalyje remiasi ant apstumo, kaip ir ant šaltinio, iš kurio toji atyda semiamą. Daleidžiant, vaikas turi išmokti lekcijas; kitas vaikas, atėjęs, kviečia pasidairyti ant parodos. Ėjimas arba mokimasis remsis ant to, ant katro išz tų dviejų užmaczių daugiau atydos atkreips: jeigu svajos apie busiančias žaisles ant parodos, o neatkreips atydos ant apleisto mokslo, jis eis ant parodos. Tacziaus, jeigu jis pamislys apie pasižeminimą kitų mokinių ir savo mokintojų akyse, kad nepasisers gerai atsakyti, arba apie nesmagumą tėvams arba szejp atsikas kokia priežastis, — tai be abejonės jis pasiliks, nors su dideliu pasiszventimu, prie knygų. Nevien tarp vaikų, bet ir tarp užaugusių tą matome, norint bent-kokį pagerinimą arba atmainą užvesti.

Ypatos nepataisysime, nė neatpratysime nuo negeistinių pasielgimų vienu draudimu.

Nuolat atkartojant: „ne“, niekad neisztobulįsi nė ant mažiausio laipsnio nė žmogų, nė kudikį. Geidžiant pakelti ir isztobulinti ypata, reikia jai duoti darbą, kuris užims jos protą, atyda ir kurį su smagiu jausmu dirbs.

Atmetimas vienos senos, opriemimas kokios naujos idejos apsireiszkia atmainose, įvykstanciose draugijos gyvenime: žmonės niekad staiga neatsizada kokio daigto, o to netekęs, pradeda kito jieszkoti; bet vienu kartu, vieną atleisdamas, naują priima. Atmetas mokslas yra užgynimas jam pripažintos tiesos. Teip yra ir su jaunumene: neskabinėk nepatinkamų paproczių, kol naujo darbo ir pasielgimo nesuteiksi jai. Parodyk kudikiui, ką jis gali veikti — nepasakok (nė nedrauski) ko neturi daryti — duok jam smagų darbą, kuris užims jo atyda: tai padarius, matysi negeistinius paproczius paczius isznykstant.

Dar bus.

Dr. J. T. Želvienė.

13-tas metinis Piknikas!

Draugystės Szv. Kazimiero, Brooklyn, N. Y., atsibus subatoje, 12 d. Liepos 1902 m., Ridgewood Parke, L. I. Tiketas 25 centai. Pradžia 3 val. po pietų. Ant to puikaus pasilinksminimo pribus Teatralizka ir giedorių draugystė Simano Daukanto; giedos su taikytais 4 balsais dainas, kaip tai: „Lietuva tėvynė mūsų“ Dr. Kudirkos „Rytoj jau namie ne busiu“ ir t.t. giedoriai bažnytinio choro. Lietuviszka muzika prof. Gudo.

Nuo Broadway, Grand ir Houston ferrų daveža karai: Bushwick Union ave. ir Myrtle ave. Teip-gi Elevatoris nuo Broadway ferro daveža.

Szirdingai visus lietuvius ir lietuvaites užpraszo,

Komitetas.

Gražus pasiskaitymas!

Yra iszėjus atskiyromis knygutėmis Marijos Radzevyczitės apysaka „Žemių dulks“ su tos garsingos rasztininės paveikslu. Velyjam savo skaitytojams apsipažinti su ta ja apysaka, kuri perstato žmonių gyvenimą ir tautiszka pabudimą Lietuvoje. Gaunama „Vienybės“ iszleistuvėje už 50 centų. Skaitymo yra 226 puslapiai.

Tiktai 25 centai.

Kas prisius 25 c. paczto markemis, ap laikys tuzina puikiu popieriu gramatoms rasztie, su puikiom kvietkom, apskaitimais ir pavinczevonem. Už \$1.00 ap laikys 5 tuzinus virsz minetu popieriu. Adresuokit teip:

W. Kudarauckas.
70 W. 5 str. So. Boston, Mass

Hon. Samuel W. Pennypacker candidatas ant Gubernatoriaus.

Samuel W. Pennypacker yra istorikas ir tyrinėtojas senoviszkių daiktų ir vienas iszgeriause stovinczių.

Jis buvo paskirtas in vietą sudzios Mitchell metuose 1889 tuose pacziuose metuose tapo apriktas ant 10 metų į vietinį courtą Philadelphia, Pa ir antru kartu iszrinktas 1899.

Sudže Pennypacker a'kelevo isz revoliucionieriszkių stėtu.

Jis gimes mieste Phonixville 1843 ir užaugus tarnavo emigrantų pulke 1862 metuose.

Jis buvo graduated nuo tiesu departamento universiteto Penn-ilvanijos ir pripažytas pirmsėdziu tiesu akademijos 1886 ir per jo pasidarbavimą daugelis naudingų tiesų tapo priimta.

Jis pripažytas daktaru tiesų mokslainiu Franklin ir Manball institutus.

Jis buvo ilgus laikus sanariu istoriszkos draugystės Pennsylvanijos ir jo istoriszki darbai iszsiplatine kaipo „Penna Dutel“ ir yra su pasigėrėjimu ir džiaugsmu visur pasiplatine kaip istorije keystou state.

Ant gubernatoriaus Samuel W. Pennypacker, isz Philadelphia, Pa. Ant liutenento gubernatoriaus William M. Brawn isz Lawrence County, Pa. Sekretoriaus vidurinių reikalų Isaac B. Brawn isz Eria Connty, Pa.

Tai yra žmonės, kurie tikisi buti iszrinkti isz republikonų pusės.

Iki ateinančių balsavimų pasirupinkite pažyti kad Novemberio mėnesį žinotumete ko laikytis.

Pasarga!

Sziuo apreiszkiu, jog isz Lawrence, Mass, persikėliau į So. Boston, Mass.

Su guodane V. Kudarauckas.
70 W. 5-th str.
So. Boston, Mass.

Pajieszkojimai.

Pajieszku savo pusbrolio, Vinco Cz'zaucko isz Gsažiszkių kaimo, Griszkabudžio val., Naumiesczio pav., Suvalkų gub. Kas apie jį žinotu, arba pats, teiksis man paraszyti.

Ona Januszaczitė,
64 Elizabeth str.
North Woolwich
Louden, England.

Siuntejei!

sviesto, suro, kiauszių ir kitų tavo-
rų, bus linksmi iszgiristi apie naują freight ėjima Lackawannos geležinkelio ant sziu metų, specialiszka einantis greitai į New Yorką, Newarką ir t.t. kurs sutinka patarnavimą dėl siuntėjų ir gautojų.

Karai su ledais isz East Owego, siekenti tą miestą Syracuse, Utica division to Scranton, Newark ir Pier 41, New York City.

Szitas ėjimas prasidėjo 22 May ir eina kas utarnikas ir ketvergas ko žną nedėle, ateinantis į rytinius miestus seredos pėtnyczios rytais.

Specialiszkas laikas paskirtas, dėl siuntėjų ir kožnas agentas priduos reikalaujantiems visas informacijas.

Naujausios knygos.

Judoszius. Apysaka parodanti iszdavėjo neramumą saužinės ir algą už iszdavimą savo brolių maskoliams 1863 m. 5c

Spėka ir Medega arba principai prigimtinio surėdymo visatos. Paraszė K. Buechneris. Lietuviszka vertė Dr. J. Szliupas. 1.50
Drutai apdaryta - - - 2.00

Nebepirmas paveikslėlis isz mokslėivių gyvenimo - - - 5

Atminimai už motinos dušią - - - 5

Velniats spąstuose. Dramatiszkas paveikslėlis isz 3 veikmių, labai tinkantis teatrui, nes parodo kaip žydas szpukuodamas vogė ir kaip jį pagavo - - - 10

Paveikslai isz lietuvių gyvenimo. Paraszė Zemaitė, kaip Petras nelaimingai gyveno su Marcele apsivedęs, kuri mylėjo Praniuką. - - - 10

Kaip apsireiszkia gyvastis žmogaus kune su 35 paveikslais - - - 15

„Ne gadaj“, arba Baisus Sapnas. Paraszė Ž. 5 ct.

Grabnyczių žvakė. Flamanų tautiszka pasaka. Vertė J. B. 10 ct.

Vardan Teisybės. Kalba W. Liebkne hto. 10 ct.

Wacław Szujski i Ž. Polska kultura na Litwie 5 ct.

Smertis. Daktaro pasakojimas Paraszė Szventmikiš. Puslapių 32.

Daugumas ras toje knygoje, ko nesitikejo. Prekė 10 c.

Dvasiszki apdumojimai arba meditacijos. Kas mėgsta dvasiszkus skaitymus — turės ka pasiskaityt ant ilgo laiko, laksztų 571. Prekė 85 c.

Pasikalbėjimai apie dangų ir žemę. Naudingas ir akivas skaitymas. Knygutė tinka siųst ir į tėvynę per cenzura, į usl. 81, prekė 25c

Lietuviszka Gramatika, rasztytojams ir skaitytojams vadovėlis. 40c.

Lietuviszka Chrestomatija, iszleista p. E. Volterio. 1,40

Juszkos žodynas 2,00

Geologija, (su paveikslais) paraszta A. Geikie 30c.

Isz kur atsirado mūsų naminiai gyvuliai ir auginami augmenys? 20c.

Kaip gyvena augmenys (su paveikslais) 35c.

Biologija arba mokslas apie gyvus daigtus (su paveikslais) 40c.

Mūsų dielės (szundaktariai, szundvokaciai, svetimtaucziai, ponai, kariauna ir kunigai) 10c.

Parsidavimas ir pelnas (kaip vienas lietuvis isz Did. Lietuvos parsidavė vokiecziams, kurie jį paskui iszvarė isz savo szalies) 10c.

Baudziava Lietuvoje 15c.

Darbininkų Balsas 10c.

Szirdis žmogaus 15c.

Du broliai, atsitikimas isz paskutinės Turkų su Maskoliais karės 5c.

Valdimierus, apysaka pagal kun. Szmidt'a 25c.

Trumpi szneka apie limpanczias ligas ir kaip nuo jų atsigiti 10c.

Kas tai yra dirbama žemė, kaip ji atsirado, koki yra jos skyriai ir kaip juos pažinti 15c.

Parinktos lietuviszkos dainos pagal Ant. Juszkevyczių 10c.

Ukiszkos draugystės įvairiuose krasztuose 10c.

Ukiszkasis kalendorius ant 1902 metų 15c.

Trumpas's Katekizmas 10c.

Gyvenimas szv. Izidoriaus 25c.

Stacijos arba Kslvariija 10c.

Maldeles szv. Ražancziaus 10c.

Atminimas didžio Jubilejaus arba budas apturėjimo atlaidų 10c.

Į naują dvideszimtą amžių įvedimas -5c.

Gramatyka Litewska dėl mokinimosi lenkam lietuviszka 75c.

Palangos Juzė paraszė vysk. M. Valančius ketvirtas, pataisytas, iszleidimas 25c.

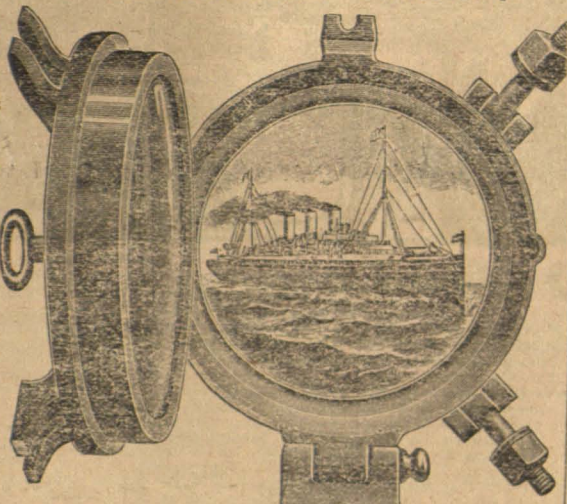
Sloveniszka--Lenkiszka Banka.

PARDUODA LAIVAKORTES

sz Ameriko į Europą ant geriausių Laivų, Hamburg, Rotterdam, Bremen, Antverpo, Havre Liverpool, Neapol ir t. t.

Parduoda Tikietus visais gelžkeliais

į visus miestus visam sviete.

SIUNCZIA PINIGUS

į visas svieto dalis greitai ir už pigiausią prekę.

Perka, parduoda ir iszmaino visokius pinigus pagal dienos kursą.

Atlieka visokius reikalus senam kraszte.

GALIMA SUSISZNEKĖT LENKISZKAL.

Banka atidara nuo 8 ryto iki 9 vakare. Nedėdieniais nuo 9 iki 12 ryte.

100½ E. Main str. PLYMOUTH, PA. **Hurwitz's,** 50 Public Square, Wilkes-Bare, Pa.

Star Drug Store.

Dooley and Co.

Mes laikome visokius daiktus, kurie yra laikomi pirmos klasės aptiekoje. Vaistus, chemizkus daiktus, kvepentį muilą, szukas (sponges) ir kitokius prie praesimo daiktus dideliame parinkime. Ypatingai sutaisome visokių daktarų receptus atsakancziausei.

kampas Main & Eno str.

PLYMOUTH, PA.

M. ROSENBAUM

Geriausie dėl Lietuvių Agentura ant visos

Philadelphios.

Pardūdama LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIU į visas dalis svieto, ir ant visokių linių. Turim susineszimus kiekvienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigus greitai ir pigei.

Susisznekam visokiose kalbose. Pinigus priimam bankon ir iszmainom. Visame dūdam prieteliszką rodą.

Mūsų Offisas 609 South Third str. PHILADELPHIA, PA.

HOTELIS

K. Strzeleckio,

276 E. Main str. Plymouth, Pa.

Užlaiko visokios degtinės, vyno, skaniaus alūno, puiki kvėpiamųjų Cigarų, ir rikalė suteikia drangišką rodą. Jeigu nori linksnų lauką praleist ir iszgerst skambinant ant fortepijano puikius melodijas, tai tik užsik

pas **K. Strzelecki.**

TRADE MARKS DESIGNS COPYRIGHTS & C.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communication strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the

Scientific American.

A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newsdealers.

MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Branch Office, 225 F St., Washington, D. C.

Žmijecznik'as.

Jeigu nori, idant aplaikitumei vertę tavo pinigų ir palengvinimą ant: Romatizmo,

Skausma Galvos,

Skausma strėnu,

Skausmą kaulų,

Skausmą sprando,

Ir Traukulio

Tai nesiekie in sztorą, pas savo tautietį ir pareikla lauk ZMIJEC NIKO kuris yra padirbtas aptiekoje dėdės Groblevskio Plymouth'e, Pa. Palengvins tau kožname karte.

Jeigu sergi ant:

Vidurių, Kepenų, arba Kraujo.

Gerš EGIUTERRO No 1. prigėlbės kožname karte. Duodu paranką iszgydymo drugio, prieuolio ir gripo.

JAIGU NORI GAUTIE TIKROS TRAJANKOS

Tai praszykie tosiok aptiekorius Groblevskis endaro. Yra tai sudirbta isz visokių augalų ir szaknių isz devynerių dalykų sudėtos isz 27, (kaip tai sako syk po 27) ant svieto gerėnės Trajankos nesiranda.

Aptiekorius Dėdė Groblevskis jau dėl kožo žinomas, yra vienas gerėngiausių Aptiekorium tarp mūsų tantos ozional Amerikoje. Telpo-gi yra dėl kožo žinomas, jog vienas geras aptiekorius žino ir ženklina dangian kaip 10 daktarų, nežine pagalboj esnirgusios žmogijos. Dėto-gi jeigu kada jus Dievas teiktusi šalipetėt kokia liga, tai tuojana nusidokite ant rodos pas šijį.

Adresas:

ALBERT G. GROBLEWSKI
111 Main st. arba Box 1109
PLYMOUTH, PA.

Patrocinimas appetito priežastis kuno silpnumo.

Severa's Stomach Bitters

pastiprina balsą, gauna apetitą, priduoja kunui energiją, sutaiso nervus; praszalina malaria, gėlimą kaulų, praszalina neramumą. Padaro tiesų stiprų ir sveiką kuną iszczystyje krauje, priduoja lengvą ir ramų miegą, slobnam priduoja stiprumą. Geriausies Bitteris.

Prekė 50c. ir \$1 00

W. F. SEVERA.

MANUFACTURING PHARMACIST.

CEDAR RAPIDS, IOWA.

Severos gydūlės yra gaunamos pas A. Groblevskį, 111 Main str.

Plymouth, Pa.

SERGANTIEMS

Gvarantuojame pilna iszgydyma.

Pasekmingiausiai gydau visokias pasleptas ir pavirszines ligas, kaip antai ligas szirdies, plaucziu, inksto, pilvo, galvos skaudėjimus, silpna atminti, dvasiszka nusilpima, lytiszka silpnybes, szleivyuma, sutinima, veži, blykszle pas moteris, kraujavima ir tt., nervu ligas, podagra, reumatizma dusinima, paralyziu ir tt. Praszalinu gumba, gydau gimdyimo ligas, visokius sutinimus etc. Nerviszkas ligas gydau su pagalba geriausių elektriszku prietaisau.

Lytiszku daliu ligas

iszgydau per kelceta dienų, kraujo nuodijimus, odos ligas, semens begima, žuizdas gerklej ir burnoj, nosy, akyse ir ausyse, netekima vyriškumo, lyezin nusilpėjima ir tt. gydau kuopasekmingiausiai ir svatanuoju Pilna iszgydyma. Chroniszkos ligos yra mano specialiszku. Gyvsidabrio nevartoju. Nuodugnis issezgaminavimas ligonio ir jo iszgydymas—tai yra mano prideryste.

DR. LANDES

Szpitolinis specialistas.

134 E. 24-ta ul., kampas Lexington ave., NEW YORK.

Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vakare, Nedelioms nuo 8 ryto iki 4 po pietu.

Negalinti asabiszka atsilankyti, gali parasztyti laiszka; butina reikalaujame pacijento institkejimo.

Szuku visokiose kalbose. Turiu praktika Lebanon Bellevue Post Graduate University Hospital. Direktorius Mediciniszko Instituto.

Lietuviu užeiga pas L. FREEDMANA

ant kampo Bainbridge ir S. 2nd Str. Philadelphia, Pa.

Geriausie užeiga dėl lietuvių, isz viso miesto. Prilaukau visokius gėrimus kaip tai alų, arielką ir vyną, podraug laukau visokius užkandzius ant stalo per visa diena. Frietam ant aukszto turiu graų ruima dėl sveczyių per ką gautima lauką linksmai ir spakainai pra'eisti. Teipgi kiekvienam duodu prieteliszka rodą. Mano namas yra vi-kiausie papuoszta isz viso miesto todėl nepa-mirzkit uželti!

Gaspadorius G. W. Kownacki.

Lietuviu prietelis!

Mykolas Boruch,
Minersville, Pa.

Užlaiko mėsinyczią teipgi ir grosersztorj.

Parduoda latvakortes ant 5-kių geriausių linių ir siunczia pinigus į visas svieto dalis, reikale kriepkitės pas savo prietelį.

ADRESAI

CENTRALISZKŲ VIRSZINŲKŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DPATGYSTĖS.

Prezidentas—V. Daukszys
1224 S Hancock st. Philadelphia, Pa.

Sekretorius—A. Ilgunas
P. O. Box 758 Canon-burg, Pa.

Kasierius—A. Olszewskis
60 Sub-Sta. Chicago, Ill

Knygius—Dr. J. T. Zelviene
1 Church st. Plymouth, Pa.

